

کلیات برنامه و سرفصل

دروس رشته

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

سطح سه

حوزه های علمی خاهران

سال تنظیم: ۱۳۹۹

فهرست

۳	کلیات رشته
۵	عناوین
۷	فقه ۱
۸	فقه ۲
۹	فقه ۳
۱۰	فقه ۴
۱۱	اصول فقه ۱
۱۲	اصول فقه ۲
۱۳	اصول فقه ۳
۱۴	اصول فقه ۴
۱۵	تفسیر قرآن ۱
۱۶	تفسیر قرآن ۲
۱۷	عقاید خاصه شیعه ۱
۱۸	عقاید خاصه شیعه ۲
۱۹	تجزیه و ترکیب
۲۰	روانشناسی شخصیت
۲۲	روان شناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی
۲۵	بهداشت روانی
۲۷	انگیزش و هیجان
۳۰	روانشناسی فیزیولوژیک
۳۲	آمار توصیفی
۳۴	آمار استنباطی
۳۶	آموزه های روان شناختی در قرآن و روایات
۳۹	شیوه های اصلاح و تغییر رفتار با تاکید بر منابع اسلامی
۴۲	اصول و فنون مشاوره با تاکید بر دیدگاه اسلامی
۴۵	زبان عمومی
۴۶	زبان تخصصی
۴۷	نظریه های مشاوره و روان درمانی
۴۹	آسیب شناسی روانی (۱)
۵۲	آسیب شناسی روانی (۲)
۵۴	نظام خانواده در اسلام

۵۶	روانشناسی اختلافی زن و مرد
۵۸	زوج درمانی
۶۱	آسیب شناسی خانواده
۶۳	اندازه گیری و روان سنجی در مشاوره خانواده
۶۵	نظریه های مشاوره خانواده
۶۸	مهارت های زناشویی
۷۱	مصاحبه تشخیصی
۷۳	اصول و فنون مشاوره خانواده
۷۶	مشاوره ازدواج
۷۹	مشاوره کودک و مهارت های فرزند پروری
۸۲	کارورزی و تمرین فنون مشاوره ازدواج
۸۴	کارورزی و تمرین فنون مشاوره خانواده
۸۵	انسان شناسی اسلامی
۸۷	تعلیم و تربیت در قرآن و روایات ۱
۸۹	تعلیم و تربیت در قرآن و روایات ۲
۹۱	روانشناسی عمومی
۹۳	روانشناسی رشد با تأکید بر منابع اسلامی ۱
۹۵	روانشناسی رشد با تأکید بر منابع اسلامی ۲
۹۷	نظام تربیتی اسلام
۱۰۰	پایان نامه
۱۰۱	مهارت های پژوهشگری
۱۰۲	مساله یابی و منبع یابی
۱۰۳	طرحنامه نویسی
۱۰۴	فیش نویسی و پردازش اطلاعات
۱۰۵	شیوه تدوین پایان نامه
۱۰۶	برنامه جامع

بسمه تعالی

کلیات رشته:

ماده ۱. عنوان رشته: عنوان رشته «مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی» است.

ماده ۲. تعریف: سطح سه آموزشی- پژوهشی رشته مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی سطحی از تحصیلات حوزوی است که در آن، طلب مبنایی، مکاتب، آراء، مسائل و روش‌های مربوط به آن را در حد شناخت فرا می‌گیرند؛ و توانایی پاسخ‌گویی به نیازهای علمی در سطح نیمه تخصصی این رشته را کسب کرده و پس از دفاع از پایان‌نامه، دانشنامه سطح سه «مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی» دریافت می‌کنند.

ماده ۳. اهداف:

۱. تعمیق مبانی اعتقادی و ایجاد زمینه تعالی اخلاقی و معنوی طلاب و خانواده آنان؛
۲. شناخت مبانی، آراء، مسائل و روش‌های مربوط به رشته مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی؛
۳. تقویت توان پژوهش در حد تحلیل و بررسی تطبیقی مسائل مرتبط با رشته مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی؛
۴. ایجاد توان تبلیغ و پاسخ‌گویی به نیازهای علمی و مسائل رشته مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی در سطح نیمه تخصصی؛
۵. ایجاد توان تدریس در سطح دو و مقطع کارشناسی دانشگاه‌ها؛
۶. تربیت مشاور در امر ازدواج و خانواده متناسب با سبک زندگی اسلامی؛
۷. ارتقاء دانش در حوزه مشاوره خانواده و دیدگاه‌های مطرح در حوزه خانواده و ارزیابی و نقد آن‌ها؛

ماده ۴. ضرورت:

۱. تأکید اسلام بر نهاد خانواده به‌عنوان محبوب‌ترین بنای عالم هستی و کانون مودت و رحمت؛
۲. اهمیت خانواده به‌عنوان نخستین مهد تربیت انسان و سنگ بنای جامعه انسانی متعالی؛
۳. هجوم چالش‌ها و آسیب‌های اساسی فرهنگ غربی به نظام خانواده در جوامع اسلامی همراه با معرفی الگوهای جایگزین؛
۴. برخورداری مجموعه تعالیم اسلامی از یک نظام و ساختار سازمان‌یافته غنی و کارآمد درباره خانواده؛
۵. رسالت حوزه در تربیت نیروی انسانی آشنا با مبانی اسلامی در حوزه مسائل خانواده؛
۶. نیاز جوامع اسلامی به دریافت خدمات مشاوره‌ای در موضوع خانواده در سطح ملی و فراملی

ماده ۵. سیاست‌ها:

۱. اهتمام به محیط‌سازی به‌منظور تعالی اخلاقی معنوی طلاب؛
۲. توجه به تقویت استقلال فکری و اعتمادبه‌نفس در مسائل علمی؛
۳. اولویت آموزش محورها و موضوعات اصلی رشته مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی؛
۴. تأکید بر توسعه آموزش‌های پژوهش‌محور؛
۵. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی به‌ویژه روش مشارکت فعال؛
۶. تأکید بر پویایی برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و توجه به نیازهای روز؛
۷. تأکید بر استفاده از متون آموزشی متقن، جامع، موجز، کاربردی و معرفی توصیفی منابع محوری؛
۸. اهتمام بر درک و به‌کارگیری متون و منابع، در حد دوره؛

۹. اهتمام و اولویت‌دهی بر کاربردی بودن دوره در جهت مهارت‌افزایی طلاب؛
۱۰. توجه به اقتضائات و نقش محوری بانوان در تحکیم خانواده در محتوا و اجرای برنامه‌های درسی؛
۱۱. شناسایی استعداد‌های ویژه جهت تصدی امور تبلیغ، تدریس، مدیریت و ...؛
۱۲. جهت‌دهی واحدهای درسی به سمت تولید دانش اسلامی؛
۱۳. در نظر گرفتن اهداف نظام تربیتی اسلام در تولید و ارائه محتوای آموزشی؛
۱۴. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینی در جهت رعایت اصول اخلاقی و ابعاد فرهنگی در مشاوره با خانواده

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

عناوین دروس

اهداف	واحد	دروس عمومی و تخصصی	ردیف
شناخت استدلالی مسائل مهم فقه و آشنایی با روش‌های استدلال فقهی	۱۲	فقه ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۱
شناخت مباحث مهم اصولی	۸	اصول ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۲
تفسیر آیات اخلاقی و تربیتی قرآن	۴	تفسیر قرآن ۱ و ۲	۳
تبیین استدلالی امامت و مباحثی مانند انتظار، تقیه، بداء، رجعت، شفاعت و توسل	۴	عقاید خاص شیعه ۱ و ۲	۴
تقویت توان تشخیص و به‌کارگیری قواعد صرف و نحو	۲	تجزیه و ترکیب	۵
آشنایی با اصول، مبانی و نظریه‌های شخصیت با تأکید بر نظریه‌های شخصیت سالم و کامل، تبیین رابطه ارزش‌ها و شکل‌گیری شخصیت	۳	روانشناسی شخصیت	۶
آشنایی با عوامل اجتماعی و نقش آن‌ها در شکل‌دهی و هدایت رفتار، چگونگی شکل‌گیری و تغییر رفتار در مناسبات بین فردی و گروه‌ها	۲	روانشناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی	۷
آشنایی با ملاک‌های رفتار مطلوب و شخصیت سالم و آشنایی با الگوها و کارکردهای آرمانی در انسان	۲	بهداشت روانی	۸
آشنایی با مفاهیم و خواص انگیزش و هیجان و بررسی حالات هیجانی، نشانه‌های آن و عوامل مؤثر بر تظاهر رفتار هیجانی	۲	انگیزش و هیجان	۹
فیزیولوژی، احساس و ادراک اساس عصبی	۲	روانشناسی فیزیولوژیک	۱۰
فراگیری مباحث مقدماتی در آمار توصیفی و کاربرد آن‌ها در روانشناسی	۲	آمار توصیفی	۱۱
شناخت مفاهیم اساسی آمار استنباطی و توانایی کاربرد آن در موقعیت‌های پژوهشی	۲	آمار استنباطی	۱۲
۱. آشنایی با گستره مفاهیم و آموزه‌های اساسی روان‌شناختی در قرآن کریم ۲. آشنایی با گستره مفاهیم و آموزه‌های اساسی روان‌شناختی در نهج‌البلاغه و احادیث پیامبر اکرم و ائمه معصومین علیهم‌السلام	۲	آموزه‌های روان‌شناختی در قرآن و روایات	۱۳
آشنایی با شیوه‌های ایجاد، اصلاح و تغییر رفتار و افزایش رفتارهای مطلوب و کاهش رفتارهای نامطلوب از منظر روانشناسی و دینی	۲	شیوه‌های اصلاح و تغییر رفتار با تأکید بر منابع اسلامی	۱۴
آشنایی با اصول، فنون، روش‌ها و فرآیند مشاوره و روان‌درمانی از دیدگاه اسلام و روانشناسی	۲	اصول و فنون مشاوره با تأکید بر دیدگاه اسلامی	۱۵
آشنایی با اصطلاحات و واژگان عمومی، ساختارهای زبان و توانایی فهم مطالب در متون انگلیسی	۲	زبان عمومی	۱۶
شناخت از واژگان تخصصی، ساختارهای زبان تخصصی و منابع مرجع مربوط به خانواده	۲	زبان تخصصی	۱۷
شناخت و بررسی تطبیقی و انتقادی نظریه‌های رایج مشاوره و روان‌درمانی، اصول و مبانی آن‌ها و نقد آن از دیدگاه اسلام	۲	نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی	۱۸
آشنایی با آسیب‌ها، اختلالات و بیماری‌های روانی و علل آن، علامت‌شناسی و آشنایی با رویکردهای جدید در تبیین و پدیدآیی اختلالات	۴	آسیب‌شناسی روانی	۱۹
آشنایی نظام و حقوق خانواده در اسلام و بررسی تطبیقی آن با دیدگاه‌های جامعه‌شناختی و روان‌شناختی	۲	نظام خانواده در اسلام	۲۰
شناخت شباهت‌ها و تفاوت‌های جنسیتی و کسب مهارت تبیین نقش آن‌ها در کنش‌وری خانواده، بر اساس آموزه‌های اسلامی و روان‌شناختی	۲	روانشناسی اختلافی زن و مرد	۲۱
توصیف و طبقه‌بندی مشکلات و اختلالات روابط زوجین و ارائه تکنیک‌ها و روش‌های مداخله و درمان	۲	زوج‌درمانی	۲۲
شناخت آسیب‌ها و مشکلات شایع تهدیدکننده کارآمدی و استحکام خانواده	۲	آسیب‌شناسی خانواده	۲۳

اهداف	واحد	دروس عمومی و تخصصی	ردیف
شناخت روش‌ها و ابزارهای سنجش خانواده و کسب مهارت به‌کارگیری آن‌ها جهت تشخیص، مشاوره و پژوهش در خانواده و ازدواج	۲	اندازه‌گیری و روان‌سنجی در مشاوره خانواده	۲۴
شناخت نظریه‌های معاصر در خانواده‌درمانی و دیدگاه‌های اسلامی در این زمینه	۲	نظریه‌های مشاوره خانواده	۲۶
آشنایی با مهارت‌های اساسی و پیشرفته در روابط بین فردی زوجین	۲	مهارت‌های زناشویی	۲۷
آشنایی با فنون مصاحبه، مشاهده و فرآیند تشخیص با تأکید بر مشکلات و اختلالات فرد و خانواده	۲	مصاحبه تشخیصی	۲۸
شناخت مفاهیم، الگوها، اصول و فنون مشاوره خانواده؛ اصول و روش‌های مداخله در بحران‌های خانوادگی	۲	اصول و فنون مشاوره خانواده	۲۹
شناخت نظریه‌ها، اصول و فنون مشاوره ازدواج	۲	مشاوره ازدواج	۳۰
شناخت انواع، سبک‌ها و شیوه‌های فرزندپروری از نگاه اسلام و روان‌شناسی و کاربرد مهارت‌های مشاوره کودک	۳	مشاوره کودک و مهارت‌های فرزندپروری	۳۱
مهارت‌افزایی دانش‌پژوهان در کاربرد مهارت‌های مشاوره پیش از ازدواج	۲	کارروزی و تمرین فنون مشاوره ازدواج	۳۲
مهارت‌افزایی دانش‌پژوهان در کاربرد فنون مشاوره خانواده	۲	کارروزی و تمرین فنون مشاوره خانواده	۳۳
آشنایی با مفاهیم، اصول و روش‌های تحقیق کمی و کیفی، تهیه طرح پیشنهادی تحقیق و کاربرد آن	۲	روش تحقیق پیشرفته (کمی و کیفی)	۳۴
ارائه پژوهشی جامع همراه با تحلیل، نقد، بررسی و تتبع کافی در یکی از موضوعات خانواده و با رویکرد اسلامی و روان‌شناختی	۴	پایان نامه	۳۵
	۹۴	جمع کل	

اهداف	واحد	دروس جبرانی	ردیف
آشنایی کلی با دیدگاه‌های مختلف درباره انسان، شناخت ابعاد وجودی انسان، رابطه روح و جسم، آشنایی با ویژگی‌های انسان کامل، مباحث خلقت انسان از دیدگاه قرآن و روایات	۲	انسان‌شناسی اسلامی	۱
آشنایی با آموزه‌های تربیتی قرآن و روایات (مبانی، اهداف، اصول و روش‌ها) و آشنایی عملی با چگونگی تحلیل و استخراج گزاره‌های تربیتی از قرآن کریم و روایات	۴	تعلیم و تربیت در قرآن و روایات ۱ و ۲	۲
شناخت کلیات، تعریف، خاستگاه و موضوعات اساسی روانشناسی و نظریات مطرح	۲	روانشناسی عمومی	۳
آشنایی با نظریه‌های رشد در مبانی، اصول و عوامل رشد کودک با نگاهی جامع و یکپارچه به انسان در ابعاد چندگانه زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی در دوره‌های مختلف تحول با نگرش به منابع اسلامی	۴	روانشناسی رشد با تأکید بر منابع اسلامی ۱ و ۲	۴
درک نظام‌وارگی تربیت اسلامی و شناخت عناصر و روابط بین عناصر نظام تربیتی آن	۲	نظام تربیتی اسلام	۵
	۱۴	جمع کل	

نکته: گذراندن دروس جبرانی با رعایت سقف ۱۸ واحد در هر نیمسال برای طلاب الزامی می‌باشد.

فقه ۱

شناسه درس: ۳۰۸۱۳۰۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

اجاره، ضمان، مضاربه، قرض، ودیعه، وقف

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، تألیف باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية، شهيد ثاني
۲. مسالك الافهام إلى تنقيح شرايع الإسلام، شهيد ثاني
۳. شرايع الاسلام في مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق عليه السلام، محمد جواد مغنیه

فقه ۲

شناسه درس: ۳۰۸۱۳۰۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

قضا، شهادت، اقرار

متن درسی: درس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، تألیف باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية، شهيد ثاني
۲. مسالك الافهام إلى تنقيح شرايع الإسلام، شهيد ثاني
۳. شرايع الاسلام في مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق عليه السلام، محمد جواد مغنیه

فقه ۳

شناسه درس: ۳۰۸۱۳۰۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

لقطه، اطعمه و اشربه، ارث

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، تألیف باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی
۲. مسالك الافهام إلى تنقيح شرایع الإسلام، شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه

فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۸۱۳۰۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

انفال و مشترکات، حدود، دیات (به استثنای بحث «مقادیرالديات» تا ابتدای بحث «من احکام القتل»)

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، تألیف باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی
۲. مسالك الافهام إلى تنقيح شرايع الإسلام، شهید ثانی
۳. شرايع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه

اصول فقه ۱

شناسه درس: ۳۰۸۱۴۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث مهم اصولی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ کلیات: تعریف، موضوع، فائده و مسائل علم اصول

○ مباحث الفاظ

- وضع و مباحث آن
- استعمال حقیقی و مجازی
- علائم حقیقت و مجاز
- مترادف و اشتراک
- حقیقت شرعیه
- صحیح و اعم
- مشتق
- مفاهیم

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر (۵)

محدوده: از اول کتاب تا اول عام و خاص (به استثناء اوامر و نواهی)

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی

اصول فقه ۲

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۸۱۴۰۲

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت مباحث مهم اصولی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

- عام و خاص
- مطلق و مقید
- مجمل و مبین

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر (ره)

محدوده: از اول عام و خاص تا پایان مجمل و مبین

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر
۴. تمهید القواعد الأصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی

اصول فقه ۳

شناسه درس: ۳۰۸۱۴۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مؤثر

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

مباحث حجت :

- مباحث مقدماتی
  - موضوع این بحث
  - معنای حجت
  - مدلول کلمه اماره و ظن معتبر
  - ظن نوعی
  - اماره و اصل عملی
  - معیار حجیت اماره
  - ذاتی بودن حجیت علم
  - جایگاه حجیت اماره
  - ظن خاص و ظن مطلق
- قرآن کریم و نسخ آن
- سنت
  - فعل و تقریر معصوم
  - خبر متواتر
  - خبر واحد
- دلیل عقلی

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر (ه)

محدوده: از اول «المقصد الثالث: مباحث الحجّة» تا اول «الباب الخامس: حجیة الظواهر» (به استثناء: ۱. مباحث مقدمات دلیل انسداد تا ابتدای کتاب العزیز ۲. مبحث دلیل حجیت خبر الواحد من الاجماع ۳. بحث الباب الثالث الاجماع)

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی

اصول فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۸۱۴۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مؤثر

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

حجیت ظواهر و تعادل و تراجیح

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر (ره)

محدوده: از اول «حجیت ظواهر» تا پایان تعادل و تراجیح (به استثناء: مباحث شهرت، سیره، قیاس)

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحكام الشرعیة، شهید ثانی

تفسیر قرآن ۱

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۸۱۲۰۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با تفسیر بخشی از آیات اخلاقی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

استاد حداقل ۴۵ صفحه وزیری از متن عربی تفسیر مجمع‌البیان در مباحث اخلاقی را انتخاب و تدریس نماید.

طلاب در کنار این متن به تفسیر تبیان، تفسیر جوامع الجامع و تفسیر نمونه نیز مراجعه نمایند.

متن درسی: متن عربی تفسیر مجمع‌البیان

منابع:

۱. مجمع‌البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی
۲. کتاب التبیان الجامع لعلوم القرآن یا التبیان فی تفسیر القرآن، مرحوم شیخ طوسی
۳. تفسیر جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی
۴. المیزان فی تفسیر القرآن، علامه سید محمد حسین طباطبائی
۵. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی و همکاران
۶. تفسیر نورالثقلین علی بن جمعه الحویزی
۷. تفسیر البرهان فی تفسیر القرآن، مرحوم سیدهاشم بحرانی
۸. تفسیر لاهیجی محمد بن علی شریف لاهیجی
۹. تفسیر تسنیم، عبدالله جوادی آملی

تفسیر قرآن ۲

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۸۱۲۰۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با تفسیر بخشی از آیات تربیتی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

استاد حداقل ۶۰ صفحه وزیری از متن عربی تفسیر المیزان در مباحث تربیتی را انتخاب و تدریس نماید. طلاب در کنار این متن به تفاسیر احسن الحدیث، کنز الدقائق و المنار نیز مراجعه نمایند.

متن درسی: متن عربی تفسیر المیزان

منابع:

۱. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی
۲. کتاب التبیان الجامع لعلوم القرآن یا التبیان فی تفسیر القرآن، مرحوم شیخ طوسی
۳. تفسیر جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی
۴. المیزان فی تفسیر القرآن، علامه سید محمد حسین طباطبائی
۵. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی و همکاران
۶. تفسیر نورالثقلین علی بن جمعه الحویزی
۷. تفسیر البرهان فی تفسیر القرآن، مرحوم سیدهاشم بحرانی
۸. تفسیر لاهیجی محمد بن علی شریف لاهیجی
۹. تفسیر تسنیم، عبدالله جوادی آملی

عقائد خاصه شيعه ۱

شناسه درس: ۳۰۸۱۶۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین استدلالی امامت و مباحثی مانند انتظار، تقیه، بداء، رجعت، شفاعت و توسل

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سر فصل :

- جایگاه امامت (ولایت و ضرورت وجود امام، عصمت امام، علم امام)؛
- اهل بیت (مقام مرجعیت علمی، محبت و مودت آنان و عزاداری برای آنها)
- غیبت، فلسفه و حکمت آن، انتظار، فواید و آثار آن؛
- غیبت (غیبت صغری و کبری، رهبری امت در عصر غیبت).
- شبهات پیرامون مهدویت

متن درسی: دروس فی العقائد الخاصه بالشيعه الاماميه، مهدی فرمانیان

منابع:

۱. آئین وهابیت، جعفر سبحانی تبریزی
۲. الشيعه فی موكب التاريخ، دراسة موضوعية فی نشاه الشيعه فی ضوء الكتاب و السنه و التاريخ، جعفر سبحانی
۳. اضواء علی عقائد الشيعه الاماميه و تاريخهم، جعفر سبحانی تبریزی
۴. الفوائد البهيئه فی شرح عقائد الاماميه، محمد جميل حمود
۵. نفحات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار لعلم الحجة، سيد حامد حسين كهنوي، تلخيص و ترجمه: علی حسینی میلانی
۶. المراجعات، رسائل متبادلہ بين العلمين، شرف الدين عاملی
۷. النص والاجتهاد، عبدالحسين شرف الدين ترجمه (با عنوان اجتهاد در مقابل نص) از علی دوانی

عقائد خاصه شيعه ۲

شناسه درس: ۳۰۸۱۶۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین استدلالی امامت و مباحثی مانند انتظار، تقیه، بداء، رجعت، شفاعت و توسل
ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- توحید عبادی و شبهات مربوط به آن (سجده بر مهر، توسل، شفاعت، زیارت قبور معصومین، لمس و بوسیدن ضریح آنها، و استشفاء به تربت امام حسین علیه السلام)؛
- بداء
- تقیه
- رجعت
- غلو
- مرجعیت و اجتهاد
- اتحاد امت اسلامی
- عداله صحابی

متن درسی: دروس فی العقائد الخاصه بالشيعه الاماميه، مهدي فرمانیان

منابع:

۱. آئین وهابیت، جعفر سبحانی تبریزی
۲. الشيعه فی موكب التاريخ: دراسة موضوعية فی نشاءه الشيعه فی ضوء الكتاب و السنة و التاريخ، جعفر سبحانی
۳. اضواء علی عقائد الشيعه الاماميه و تاريخهم، جعفر سبحانی تبریزی
۴. الفوائد البهيه فی شرح عقائد الاماميه، محمد جميل حمود
۵. نفحات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار لعلم الحجة، سيد حامد حسين كهنوی، تلخیص و ترجمه: علی حسینی میلانی
۶. المراجعات، رسائل متبادلہ بین العلمین، شرف‌الدین عاملی
۷. النص و الاجتهاد، عبدالحسین شرف‌الدین ترجمه (با عنوان اجتهاد در مقابل نص): علی دوانی

تجزیه و ترکیب

شناسه درس: ۳۰۸۱۱۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: تقویت توان تشخیص و به کارگیری قواعد صرف و نحو

ارزشیابی: ۵ نمره به فعالیت‌های کلاسی، ۵ نمره به کار عملی طلاب و ۱۰ نمره دیگر به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ مباحث نظری

- اهمیت تجزیه و ترکیب
- مفهوم‌شناسی تجزیه و بیان عناصر موثر در تجزیه فعل، اسم معرب، اسم مبنی و حرف
- مفهوم‌شناسی ترکیب و بیان عناصر موثر در ترکیب کلمه و جمله
- اقسام ترکیب موضوعی و غیرموضوعی، جدولی و غیرجدولی (تشریحی)، یک‌وجهی و چندوجهی

○ مباحث کاربردی

- متون منتخب از آیات قرآن
- متون منتخب از روایات مرتبط با اخلاق به ویژه «کافی»

روش تدریس: کارگاهی

توضیحات:

۱. ابتدا استاد در سه یا چهار جلسه، مباحث نظری را مرور می‌کند.
۲. متونی از آیات قرآن کریم و برخی روایات مرتبط با اخلاق (به ویژه از کتاب کافی) انتخاب می‌شود و طلاب موظفند که آن متن را تجزیه، ترکیب و ترجمه نموده و در کلاس ارائه نمایند و استاد کار عملی طلاب را ارزیابی می‌کند.
۳. امتحان پایانی از متنی غیر از متن داده شده در کار عملی طلاب باشد.

متن درسی: ---

منابع:

۱. الجدول فی اعراب القرآن و صرفه و بیانه مع فوائد نحویه هامه، محمود صافی
۲. اعراب القرآن الکریم و بیانه، محیی‌الدین الدرویش، دارالارضاد للشوون الجامعیه
۳. اعراب القرآن، ابراهیم بن سری الزجاج، دارالکتاب اللبنانی
۴. الکشاف عن حقائق التنزیل و عیون الاقاول فی وجوه التاویل، محمود بن عمر الزمخشری الخوارزمی، داراحیاء التراث العربی
۵. تفسیر جوامع الجامع، فضل بن الحسن الطبرسی، موسسه النشر الاسلامی

روان‌شناسی شخصیت

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۰۷

تعداد واحد: ۳

پیش‌نیاز: روانشناسی عمومی

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با اصول، مبانی و نظریه‌های شخصیت با تأکید بر نظریه‌های شخصیت سالم و کامل، تبیین رابطه ارزش‌ها و شکل‌گیری شخصیت

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفاهیم کلی (تعریف، قلمرو، بنیادهای زیستی، تحولی و فرهنگی شخصیت)
- مفهوم‌شناسی شخصیت در منابع اسلامی
- سیر تاریخی مباحث شخصیت در دیدگاه اندیشمندان مسلمان و روانشناسان
- مبانی نظری ساخت شخصیت بر مبنای اندیشه اسلامی و روانشناسی
- ابعاد شخصیت بر مبنای اندیشه دینی و روانشناسی
- نظریه‌های اصلی روانشناسی شخصیت (مفاهیم، اصول و مطابقت‌های فرهنگی):
  - روان تحلیل‌گری
    - فروید
    - یونگ
    - آدلر
  - نظریه‌های رفتاری
    - رفتارگرایی کلاسیک و پاسخ‌گر
    - نظریه‌های رفتاری شناختی اجتماعی (بندورا، راتر و میشل)
  - نظریه‌های انسان‌نگری وهستی‌نگری
    - راجرز
    - مزلو
    - پدیدار شناختی
  - نظریه‌های صفات
    - آیزنک
    - کتل
    - آلپورت
    - پنج عاملی
  - نظریه‌های شناختی
    - کلی
  - نظریه‌های شرقی
    - بودیسم

- صوفیسم
- ذن و یوگا

- مقایسه نظریه‌ها از نظر عوامل اساسی شخصیت، ماهیت انسان شناسی و تحول
- نقد و بررسی نظریه‌های شخصیت براساس منابع اسلامی
- شخصیت کمال یافته از نگاه اندیشه اسلامی

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. نظریه‌های شخصیت با نگرش به منابع اسلامی، ابوالقاسم بشیری و مجتبی حیدری، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
۲. نظریه‌های شخصیت، داوون پی شولتز و سیدنی‌الن شولتز، ترجمه یحیی سیدمحمدی، انتشارات ویرایش
۳. روان‌شناسی شخصیت: نظریه و تحقیق، لورنس ای و جان، اولیور پی، ترجمه محمدجعفر جوادی و پروین کدیور، نشر آبیژ
۴. روان‌شناسی شخصیت از دیدگاه اسلام، علی اصغر احمدی، انتشارات امیرکبیر
۵. نظریه‌های شخصیت، جس فیست و گریگوری فیست، ترجمه یحیی سیدمحمدی، انتشارات روان

منابع فرعی:

۱. روان‌شناسی شخصیت با تأکید بر عوامل مؤثر بر رشد شخصیت، الیزابت بی هارلوك، ترجمه پرویز شریفی درآمدی و محبوبه حاج‌نوروزی، انتشارات آوای نور
۲. الگوی انسان کامل با رویکرد روان‌شناختی، ابوالقاسم بشیری، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
۳. ساخت، پدیدایی و تحول شخصیت، روبرتو مایلی، ترجمه محمود منصور، انتشارات دانشگاه تهران

روانشناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۰۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با عوامل اجتماعی و نقش آن‌ها در شکل‌دهی و هدایت رفتار، چگونگی شکل‌گیری و تغییر رفتار در مناسبات بین فردی و گروه‌ها

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (تعریف، اهمیت و ضرورت)
- تاریخچه روانشناسی اجتماعی
  - قبل از علمی شدن
  - بعد از علمی شدن
- روشهای تحقیق در روانشناسی اجتماعی
  - روش آزمایشی
  - روش همبستگی
- نظریه در روانشناسی اجتماعی
  - نظریه‌های یادگیری
  - نظریه‌های شناختی
  - نظریه نقش
  - رابطه متقابل فرد و جامعه از دیدگاه اسلام
- ادراک اجتماعی
  - ارتباط غیرکلامی
  - اسناد و نقش ایمان در آن
  - برداشت

○ شناخت اجتماعی

- طرح های ذهنی
- منابع خطا در شناخت اجتماعی
- خودشناسی
- اسلام و شناخت اجتماعی (روان بنه‌ها، منابع خطا، اسنادها و ...)

○ نگرش

- عوامل مؤثر بر تکوین نگرش
- نگرش و رفتار
- سنجش نگرش
- تغییر نگرش با تأکید بر دیدگاه اسلام (مولفه‌ها، کارکردها، آثار و پیامدها)

○ پیشداوری

- ریشه‌ها و خاستگاه‌ها
- راه‌های مقابله با پیشداوری در تعالیم اسلام
- جاذبه متقابل و روابط نزدیک (عشق، ازدواج، خانواده و دوستی‌ها)

○ پرخاشگری

- برانگیزاننده‌های پرخاشگری
- شیوه‌های پیشگیری و مهار
- گروه‌ها (قواعد و قوانین اجتماعی اخلاقی در گروه‌ها)
- رهبری (جایگاه و ویژگی‌ها از نگاه اسلام)
- هم‌نوائی، انواع و علل آن از نگاه اسلام

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. روان‌شناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی، مسعود آذربایجانی و دیگران، انتشارات سمت و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲. روانشناسی اجتماعی، نظریه‌ها، مفاهیم و کاربردها، یوسف کریمی، انتشارات ارسباران
۳. روانشناسی اجتماعی، دیدگاه‌ها و نظریه‌ها، رسول ربانی و محمد باقر کجیاف، انتشارات دانشگاه اصفهان

منابع فرعی:

۱. جامعه و تاریخ، محمد تقی مصباح یزدی، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
۲. روان‌شناسی تبلیغات با تأکید بر منابع دینی، محمد کاویانی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۳. روانشناسی اجتماعی، الیوت ارونسن، ترجمه حسین شکر کن، انتشارات رشد
۴. روانشناسی هم‌رنگی با جماعت، روانشناسی اجتماعی(نظریه‌ها و کاربردها)، حمید لطفی، نشر حمید لطفی
۵. روانشناسی اجتماعی، رابرت بارون، دان بیرون و نایلا برنسکامب، ترجمه یوسف کریمی، نشر روان

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

بهداشت روانی

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۰۹

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با ملاک‌های رفتار مطلوب و شخصیت سالم و آشنایی با الگوها و کارکردهای آرمانی در انسان

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ کلیات (تعریف و ماهیت بهداشت روانی)

○ اهداف بهداشت روانی

○ نابهنجاری روانی

● ملاک‌های بهداشت روان از دیدگاه روان‌شناسی و اسلام

○ مبانی بهداشت روانی از دیدگاه اسلام

○ نظریه‌های شخصیت سالم

● روان‌تحلیل‌گری

● انسان‌گرا

● وجودگرا

● دیدگاه‌های معاصر

● نظریه اسلام

○ نیاز و بهداشت روانی

● نیازهای زیستی

● نیازهای روانشناختی

● نیازهای معنوی

○ عوامل تهدیدکننده سلامت روان

- محرومیت
- تعارض
- تنیدگی (استرس)

○ تأثیر و تأثر متقابل بهداشت روان و

- دین و دینداری
- اخلاق
- خانواده
- تحصیل و اشتغال
- حکومت و رسانه
- مسائل اقتصادی
- محیط زیست و محیط فیزیکی (تکنولوژی)

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. بهداشت روانی با نگرش به منابع اسلامی، محمد رضا سالاری فر دیگران، انتشارات سمت و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲. بهداشت روانی، اندرو ا. ساینگتون، ترجمه حمیدرضا حسین شاهی برواتی، انتشارات روان
۳. اصول و مبانی بهداشت روانی، شهریار شهیدی و مصطفی حمدیه، انتشارات سمت

منابع فرعی:

۱. بهداشت روانی در آیات قرآنی، جعفر بوالهیری و دیگران، انتشارات آهنگ قلم
۲. بهداشت روانی، نوید جفری و اسپنسر راتوس، نشر ارسباران
۳. نقش دین در بهداشت روان از منظر قرآن، مصطفی محمدی بختیاری، انتشارات زائر

انگیزش و هیجان

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۱۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مفاهیم و خواص انگیزش و هیجان و بررسی حالات هیجانی، نشانه‌های آن و عوامل موثر بر تظاهر رفتار هیجانی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تعریف و موقعیت انگیزش در روانشناسی

● مفهوم انگیزه و واژه‌های نزدیک به آن در متون اسلامی: (حث، بعث، حب، بغض، ...)

○ مبانی فیزیولوژیک انگیزش

● نقش دستگاه عصبی خودمختار

● دستگاه اعصاب مرکزی

● دستگاه شبکه ای

○ نظریه‌های مختلف درباره انگیزش

● نظریه‌های کاهش کشاننده‌ای

▪ نظریه فروید

▪ نظریه هال

● نظریه‌های انتظار ارزش

▪ نظریه میدانی لوین

▪ نظریه انگیزه پیشرفت اتکینسون

● نظریه‌های شناختی

▪ نظریه اسنادی

▪ نظریه انسان گرایی

○ نگرش اسلام به انگیزه

- انواع انگیزه‌ها از دیدگاه اسلام (زیستی، روانی، معنوی و متعالی...)
- انگیزه‌های فیزیولوژیک از دیدگاه اسلام (گرسنگی، تشنگی، تنفس، جنسی، خواب)
- انگیزه‌های متعالی از دیدگاه اسلام (نیاز به محبت، عزت نفس، خود شکوفائی، ...)
- سلسله مراتب انگیزه‌های معنوی از دیدگاه اسلام
  - تعریف و نظریه‌های هیجان
    - نظریه‌های فیزیولوژیکی هیجان
    - نظریه‌های رفتاری
    - نظریه‌های شناختی
  - مبانی فیزیولوژیک هیجان
  - شناخت و هیجان
    - عوامل درونی و بیرونی هیجان
    - هیجان و حافظه
  - جنبه‌های اجتماعی هیجان
    - جلوه‌های چهره‌ای و آوایی
  - نابهنجاری‌های هیجانی
    - اختلال‌های روان تنی
- انواع و مصادیق هیجان‌ها و عواطف از دیدگاه اسلام

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. انگیزش و هیجان نظریه‌های روانشناختی و دینی، محمد صادق شجاعی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲. انگیزش و هیجان، محمد کریم خدائپناهی، انتشارات سمت
۳. انگیزش و هیجان، جان مارشال ریو، ترجمه یحیی سید محمدی، نشر ویرایش

منابع فرعی:

۱. انگیزش و هیجان، رمضان حسن زاده، نشر ارسباران
۲. انگیزش و هیجان، فیل گورمن، ترجمه ابوذر کرمی، نشر دانش

روانشناسی فیزیولوژیک

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۰۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: فیزیولوژی، احساس و ادراک اساس عصبی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف و قلمرو روانشناسی فیزیولوژیک
- روشهای تحقیق در روانشناسی فیزیولوژیک
  - روشهای تهاجمی
    - موج نمای الکتریکی مغز
    - پتانسیل مغز وابسته به رویداد
  - روشهای تصویربرداری
    - پرتونگاری
    - اندازه گیری گردش خون نواحی مغز
    - اندازه گیری سوخت و ساز قند خون
  - روش‌هایی مغناطیسی
    - تصویرسازی تجمع مغناطیسی
- مکانیزم توجه، دقت و هشیاری
  - ارتباط توجه و دقت با رفتار
  - اختلال دقت و توجه
  - آثار فیزیولوژیک دقت و توجه
  - چگونگی راه اندازی دقت و توجه
- چرخه‌های زیستی و مکانیزم خواب
  - مبانی عصبی چرخه زیستی

▪ مکانیزم هسته‌های فوق کیاسمایی

▪ چرخه روانی فیزیولوژی

▪ اختلال‌های چرخه زیستی

• مکانیزم خواب

▪ سایکوفیزیولوژی مراحل خواب

▪ مکانیزم عصبی خواب

▪ اختلال‌های خواب

○ زبان و گفتار

• مناطق اختصاصی زبان در مغز

• انواع ناگوئیها

• نامتقارنی تولید گفتار در نیمکره‌های مغزی

○ یادگیری و حافظه

• انواع حافظه و فراموشی

• لب گیجگاهی و حافظه

• دی انسفال و ذخیره سازی حافظه

• اجسام مخطط و حافظه روندی

• قشر تازه مغز و حافظه کاری

• مکانیزم‌های مولکولی یادگیری و حافظه

• مبانی مولکولی حافظه دراز مدت

○ مبانی فیزیولوژیک بیماری‌های روانی مغز

• اختلال وحشت زدگی

• ترس

• وسعت هراسی

• وسواس بی اختیاری

• درمان اختلال‌های ترس

○ مبانی زیست شناختی اختلال‌های عاطفی

• افسردگی

• روان گسیختگی

• آلزایمر

منابع اصلی:

۱. روانشناسی فیزیولوژیک، جمیز کالات، ترجمه سید محمدی، انتشارات روان
۲. روانشناسی فیزیولوژیک، محمد کریم خدایپناهی، انتشارات سمت
۳. روانشناسی فیزیولوژیک، نیل کارلسون و دیگران، ترجمه یحیی سید محمدی، انتشارات ارسباران

منابع فرعی:

۱. فیزیولوژی اعصاب و غدد درون‌ریز، سید علی حائری روحانی، انتشارات سمت
۲. روان‌شناسی فیزیولوژیک، علی‌اکبر باقرزاده، انتشارات سپید برگ
۳. روان‌شناسی فیزیولوژیک، محمدعلی احمدوند، دانشگاه آزاد اسلامی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

آمار توصیفی

تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۸۲۲۰۱

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: فراگیری مباحث مقدماتی در آمار توصیفی و کاربرد آن‌ها در روانشناسی
ارزشیابی: ۸ نمره به فعالیت عملی و ۱۲ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف مفاهیم (آمار، اندازه گیری، آزمون، سنجش)
- طبقه بندی مسائل آمار توصیفی و استنباطی
- جامعه، نمونه، پارامتر و مشخصه آماری
- مفهوم، سازه، متغیر و انواع آن
- طبقه بندی متغیر از لحاظ مقیاس اندازه گیری
- توزیع فراوانی
- انواع نمودارها و کاربرد آن در آمار
- طبقه بندی آمار توصیفی یک متغیری و چند متغیری
- شاخص‌های مرکزی
  - میانگین
  - میانه
  - نما
- شاخص‌های پراکندگی
  - دامنه تغییرات
  - انحراف چارکی
  - واریانس
  - انحراف معیار
- نقاط درصدی و رتبه درصدی

- منحنی طبیعی و کاربرد آن در آمار
- نمره‌های استاندارد و انواع آن
- شاخص‌های همبستگی و انواع آن با تاکید بر همبستگی پیرسون و اسپیرمن
- رگرسیون و پیش بینی
- آشنایی کلی با نرم افزارهای آماری مانند SPSS (تعریف متغیرها و شیوه واردکردن داده‌ها)

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. روشهای آماری در علوم رفتاری، حسن پاشاشریفی، و جعفر نجفی زند، انتشارات سخن
۲. روش‌های آماری در علوم رفتاری (آمار توصیفی و آمار استنباطی)، رمضان حسن‌زاده و محمد تقی مداح، نشر ویرایش
۳. آمار توصیفی در روانشناسی و علوم تربیتی (رشته‌های روان شناسی و علوم تربیتی)، حسن امین‌پور، نشر دانشگاه پیام نور
۴. احتمالات و آمار کاربردی در روان‌شناسی و علوم تربیتی، علی دلاور، انتشارات رشد

منابع فرعی:

۱. روش‌های آماری، کریم منصور فر، انتشارات دانشگاه تهران
۲. تحلیل آماری در روانشناسی و علوم تربیتی، جرج اندرو فرگوسن، یوشیو تاکانه، ترجمه علی دلاور و سیامک نقشبندی، انتشارات ارسباران

آمار استنباطی

شناسه درس: ۳۰۸۲۲۰۲

تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: آمار توصیفی

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: شناخت مفاهیم اساسی آمار استنباطی و توانایی کاربرد آن در موقعیت‌های پژوهشی
ارزشیابی: ۸ نمره به فعالیت عملی و ۱۲ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (چیستی آمار استنباطی)
- داده‌های تجربی و انواع آن
- ارتباط ریاضی و احتمالات با آمار
  - اصول و قواعد احتمالات
  - مفاهیم اساسی احتمالات
- رویکردهای استنباط آماری
  - آزمون فرضیه
  - برآورد فاصله‌ای
- طبقه بندی مسائل آماری
- آزمون‌های استنباطی یک متغیری
  - توزیع دو جمله‌ای
  - توزیع مجذور کا
  - توزیع کالموگراف اسمیرنف
  - آزمون T تک متغیری
  - آزمون Z تک متغیری
- آزمون‌های استنباطی دو متغیری از نوع همبستگی
  - تحلیل داده‌های طبقه‌ای در مطالعات همبستگی
  - فنون استنباطی برای داده‌های رتبه‌ای

- فنون استنباطی برای داده‌های فاصله‌ای
  - تحلیل واریانس
    - تحلیل واریانس یک‌راهه
    - دوراهه و مفروضه‌ها
  - آشنایی با تحلیل داده‌های مسائل تجربی و شبه تجربی
  - آزمون‌های آماری غیرپارامتریک
    - آزمون مجذور فی
    - آزمون U مان-ویتنی
    - آزمون کروسکال واریس
  - تحلیل رگرسیون (تعریف و ماهیت معادله رگرسیون)
    - تحلیل رگرسیون چندمتغیری
  - کامپیوتر و آمار: آشنایی با نرم‌افزار SPSS توصیف و تحلیل اطلاعات و تفسیر برون‌دادها

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. استنباط آماری در پژوهش رفتاری، هومن حیدرعلی، انتشارات سمت
۲. استدلال آماری در علوم رفتاری، ریچارد جی شیولسون، ترجمه علیرضا کیامنش، انتشارات جهاد دانشگاهی
۳. روش‌های استنباط آماری در علوم تربیتی و روانشناسی، مهناز علی اکبری و دیگران، انتشارات پیام نور

منابع فرعی:

۱. آمار استنباطی: گزیده‌ای از تحلیل‌های آماری تک متغیری، زهره سرمد، انتشارات سمت
۲. تحلیل آماری در روانشناسی و علوم تربیتی، جرج ای فرگوسن، و یوشیوتاکانه ترجمه علی دلاور و سیامک نقشبندی، انتشارات ارسباران

آموزه های روانشناختی در قرآن و روایات

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۱۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: ۱. آشنایی با گستره مفاهیم و آموزه‌های اساسی روان‌شناختی در قرآن کریم
۲. آشنایی با گستره مفاهیم و آموزه‌های اساسی روان‌شناختی در نهج البلاغه و احادیث پیامبر اکرم و ائمه معصومین علیهم‌السلام
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (ارتباط قرآن و حدیث با روان‌شناسی)
- ضرورت و اهمیت بررسی آموزه‌های روان‌شناختی در قرآن و حدیث
- اهداف نظری و کاربردی روان‌شناسی در قرآن و روایات
- روش‌شناسی فهم روان‌شناختی قرآن و روایات
- مبانی روان‌شناسی در قرآن و روایات
  - مبانی انسان‌شناختی
  - مبانی هستی‌شناسی
  - مبانی معرفت‌شناسی
- رشد و تحول در قرآن و روایات
  - مراحل زندگی و رشد
  - رشد جسمانی
  - رشد اخلاقی
  - رشد متعالی
  - موقف انسان در دنیا و آخرت
- انگیزش و هیجان در قرآن و روایات
  - مفهوم انگیزه و واژه‌های نزدیک در قرآن و روایات
  - نیازهای جسمی

- نیازهای متعالی
- عواطف و هیجان‌ها
- تعارض انگیزه‌ها
- یادگیری و تغییر رفتار در قرآن و روایات
  - انواع یادگیری
  - هوش و عقل
  - هوش هیجانی
  - شخصیت در قرآن و روایات
    - تعریف شاکله و شخصیت
    - تفاوت‌های فردی
    - ریخت‌شناسی شخصیت
    - آموزه‌های روان‌شناسی مثبت در قرآن و روایات
      - خود مثبت
      - انواع هیجانات مثبت
        - مربوط به گذشته و حال
        - مربوط به آینده
      - صفات و انگیزه‌های مثبت

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. روان‌شناسی در قرآن مفاهیم و آموزه‌ها، محمد کاویانی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲. اسلام و روان‌شناسی، محمود بستانی، ترجمه محمد هوشم، آستان قدس رضوی بنیاد پژوهش‌های اسلامی
۳. قرآن، روان‌شناسی و علوم تربیتی، محسن عباس‌نژاد و دیگران، زیر نظر بنیاد پژوهش‌های قرآنی حوزه و دانشگاه، بنیاد پژوهش‌های قرآنی حوزه و دانشگاه
۴. قرآن و روان‌شناسی، محمد عثمان نجاتی، ترجمه عباس عرب، آستان قدس رضوی بنیاد پژوهش‌های اسلامی

منابع فرعی:

۱. الگوی اسلامی شادکامی با رویکرد روان شناسی مثبت گرا، عباس پسندیده، موسسه علمی و فرهنگی دارالحدیث
۲. بررسی و تحلیل روایات مکارم الاخلاق، حمزه عبدی و عباس پسندیده، موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث
۳. روانشناسی در نهج البلاغه (زیر چاپ)، مسعود آذربایجانی و محمدصادق شجاعی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

شیوه‌های اصلاح و تغییر رفتار با تأکید بر منابع اسلامی

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۱۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با شیوه‌های ایجاد، اصلاح و تغییر رفتار و افزایش رفتارهای مطلوب و کاهش رفتارهای نامطلوب از منظر روانشناسی و دینی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ مقدمه و کلیات (تعریف و اهمیت)

○ ریشه‌های تاریخی اصلاح و تغییر رفتار

○ حوزه‌های کاربردی

● ناتوانی‌های رشدی

● بیماری روانی

● مدیریت خود

● مدیریت رفتار کودک

○ اندازه‌گیری رفتار و تغییر رفتاری

● مشاهده و ثبت رفتار

● ترسیم نمودار رفتاری

○ اصول بنیادین رفتار

● تقویت

● خاموش کردن رفتار

● تنبیه

● کنترل محرک

● شرطی‌سازی

○ شیوه‌های ایجاد رفتار جدید

- شکل دهی
- رهنمود دادن و انتقال کنترل
- زنجیره سازی
- شیوه‌های افزایش رفتارهای مطلوب و کاهش رفتار نامطلوب
  - روش خاموشی سازی رفتار
  - تقویت افتراقی
  - محروم کردن و جریمه کردن
  - شیوه‌های تنبیه مثبت و اصول اختقی تنبیه
  - سایر شیوه‌های تغییر رفتار
    - خود تدبیری
    - شیوه‌های معکوس کردن عادت
    - اقتصاد ژتونی
    - شیوه‌های کاهش ترس و اضطراب،
    - تغییر رفتار شناختی
    - شیوه‌های اداره خود
      - الگوی دینی تغییر و تنظیم رفتار
        - خودارزش بخشی
        - بازداری حضور
        - مدل تقوای عاقلانه

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. شیوه‌های تغییر رفتار، ریموند جی، میلتن برگر، ترجمه علی فتحی آشتیانی و هادی عظیمی آشتیانی، انتشارات سمت
۲. شیوه‌های تغییر رفتار، ریموند جی، میلتن برگر، ترجمه شهناز محمدی و کبری جمشیدی، انتشارات ارسباران
۳. تغییر رفتار و رفتاردرمانی نظریه‌ها و روشها، علی اکبر سیف، نشر دوران

منابع فرعی:

۱. درآمدی بر روانشناسی تنظیم رفتار با رویکرد اسلامی، محمد صادق شجاعی، انتشارات دارالحدیث
۲. مهارت تغییر رفتار دیگران در آموزه های دینی، جعفر علوی گنابادی، ویراستار حمیدرضا نویدی مهر، انتشارات دانشگاه علوم اسلامی رضوی
۳. نگاهی نو به روان شناسی آموختن یا روان شناسی تغییر رفتار، علی اکبر شعاری نژاد، نشر چاپخش

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

اصول و فنون مشاوره با تاکید بر دیدگاه اسلامی

شناسه درس: ۳۰۸۲۲۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: نظریه های مشاوره

هدف: آشنایی با اصول، فنون، روش‌ها و فرآیند مشاوره و روان‌درمانی از دیدگاه اسلام و روانشناسی

ارزشیابی: ۱۲ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۵ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

- فرایندی بودن مشاوره و روان‌درمانی
- اصول کلی مشاوره و روان‌درمانی
- اهداف مشاوره و روان‌درمانی
- اصول و فنون مشاوره و روان‌درمانی بر اساس نظریه‌های مطرح
  - فنون کلاسیک گشتالت
  - فنون کلاسیک رفتاری
  - فنون روانپویشی
  - فنون شخص‌محوری
- بررسی و نقد اصول و فنون مشاوره در روان‌شناسی معاصر
  - مطابقت‌ها و عدم مطابقت‌های فرهنگی
- اصول و فنون مشاوره و روان‌درمانی بر اساس مراحل و ساختار
  - اصول و فنون ارتباطات مشاوره‌ای
    - رابطه حرفه‌ای مشاور و مراجع
    - ساختار ارتباطات مشاوره‌ای
    - مهارت‌های برقراری ارتباط
    - ایجاد اعتماد متقابل
  - اصول و فنون مصاحبه مشاوره‌ای
    - انواع مصاحبه در مشاوره و روان‌درمانی

▪ شیوه‌ها و فنون برخورد با مراجع

- شیوه هدایت کننده

- شیوه بازدارنده

- شیوه آشکار سازی

- شیوه به سخن در آوردن

- ابراز توجه و همدلی

- انعکاس احساسات و محتوا

- سکوت و پرسشگری

• اصول و فنون تشخیص مشاوره ای

▪ مصاحبه تشخیصی و فرایند تشخیص مشکل

▪ ابزار تشخیص

▪ موانع تشخیص

- انتقال

- مقاومت

• اصول و فنون توصیه‌های مشاوره ای

▪ شخصی سازی

▪ مواجهه سازی

▪ اثر گذاری

▪ مبارزه با افکار خود تخریب

▪ کشف گزینه‌ها

▪ تعبیر و تفسیر

• فنون اختتام

▪ خلاصه کردن

▪ تکلیف

▪ پیگیری

○ اصول مربوط به مشاور و درمانگر

• ویژگی‌های فردی

• اصول اخلاقی و حرفه‌ای

○ اصول و فنون مشاوره اسلامی

• اصول و فنون مداخله مذهبی در مشاوره و روان‌درمانگری

• تمرین‌های متناظر فرهنگی و مذهبی

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. آشنایی با اصول و فنون مشاوره، احمد رهنمایی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۲. نظریه‌ها و فنون مشاوره، رزماری تامسون، ترجمه معصومه اسمعیلی، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
۳. فنون و فرایندهای مشاوره، علی محمد نظری و علی اکبر سلیمانیان، انتشارات علم
۴. مهارت‌های عملی مشاوره (در رویکردی یکپارچه)، کاترین گلدارد و دیوید گلدارد، ترجمه رقیه موسوی و مه‌سیما پورشهریاری، انتشارات سمت
۵. نظریه‌های بنیادین روان‌درمانگری و مشاوره، مسعود جان بزرگی و ناهید نوری، انتشارات سمت

منابع فرعی:

۱. کاربرد روان‌درمانی، سعیدشاملو، انتشارات رشد
۲. مقدمه‌ای بر مهارت‌های مشاوره، ریچارد نلسون جونز، ترجمه کیانوش زهراکار، انتشارات ارسباران
۳. فنون مشاوره و روان‌درمانی، مجتبی تمدنی و بهمن بهمنی، نشر دانژه
۴. مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره، دیوید گلدارد، ترجمه سیمین حسینیان، انتشارات کمال تربیت
۵. هنر مشاوره تلفیقی، جرال کوری، ترجمه احمد اعتمادی و ژانت هاشمی آذر، نشر فرا روان

زبان عمومی

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۸۲۱۰۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با اصطلاحات و واژگان عمومی، ساختارهای زبان و توانایی فهم مطالب در متون انگلیسی
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- What is the family psychology?
- Definition of Psychology including branches of Psychology (both traditional- , e.g. clinical, educational and new directions- e.g. health psychology and neuropsychology)
- Short history of psychology, including structuralism, behaviorism, social cognitive theory, psychoanalysis, and humanistic.
- Developmental Psychology
- Methods of psychology: experimental and survey methods.
- Thinking: types of thinking, theories of thinking
- Reading and psychology.
- Personality (theories and assessment)
- Mental disorders (description of neuroses and psychoses)

متن درسی: ---

منابع پیشنهادی:

۱. Hashemian K. (۱۹۹۳). Readings in Psychology. Tehran: SAMT.
۲. Nolen-Hoeksema, S. Fredrickson, B.L. Loftus, G.R. Wagenaar, W.A.(۲۰۰۹) Atkinson & Hilgard's Introduction to Psychology. www.amazon.co.uk
۳. Sarason, I.G. Sarason, B.R. (۲۰۰۴). Abnormal Psychology: The Problem of maladaptive behavior. www.mxcc.comnet.edu

زبان تخصصی

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۸۲۱۰۲

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت از واژگان تخصصی، ساختارهای زبان تخصصی و منابع مرجع مربوط به خانواده

ارزشیابی: ۱۲ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۵ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

- What is the family psychology?
- Family diversity;
- Ethical and legal considerations in family psychology;
- Delineation of a systematic family psychology paradigm;
- Moslem family;
- Marriage;
- Family therapy;
- Family assessment;
- The first years and marital commitment;
- Couples with young children;
- Couples with adolescents;
- Divorce;
- A systems approach to understand families;
- Principles of systems theory;
- Family, religion and spirituality;

متن درسی: ---

منابع پیشنهادی:

۱. Pinsof, W.M. and Lebow, J.L. (۲۰۰۵). Family Psychology: The Art of the Science. Oxford University Press.
۲. Rasheed J.M; Rasheed, M.N. and Marley, J.A. (۲۰۱۱). Family Therapy. Sage. London.
۳. Sperry, L. (۲۰۱۱). Family Assessment. Rutledge. New York.
۴. Rasheed J.M; Rasheed, M.N. and Marley, J.A. (۲۰۱۱). Family Therapy. Sage. London.
۵. Sperry, L. (۲۰۱۱). Family Assessment. Rutledge. New York.
۶. Bray, J.H., and Stanton, M. (۲۰۱۲). The Wiley-Blackwell Handbook of Family Psychology. John Wiley & Sons.
۷. Pinsof, W.M. and Lebow, J.L. (۲۰۰۵). Family Psychology: The Art of the Science. Oxford University Pres

نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی

شناسه درس: ۳۰۸ ۱۹۱۳

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: روانشناسی شخصیت

هدف: شناخت و بررسی تطبیقی و انتقادی نظریه‌های رایج مشاوره و روان‌درمانی، اصول و مبانی آن‌ها و نقد آن از دیدگاه اسلام

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- O تعریف و ماهیت نظریه‌ها
- O وجوه تمایز و تشابه مشاوره و روان‌درمانی
- O فرایند شکل‌گیری و اصول کاربست نظریه‌ها در مشاوره و روان‌درمانی
- O فرایند و مراحل روان‌درمانگری
- O موقعیت کنونی مشاوره و روان‌درمانی
- O مبانی نظری روان‌درمانی براساس منابع اسلامی
- O ماهیت انسان سالم، مبانی، اصول و اهداف درمان، فرایند و نقد نظریه در نظریه‌های:
  - روان‌تحلیلگری فروید و یونگ
  - روان‌شناسی فردی آدلری
  - شناخت درمانگری الیس و بک
  - شخصی محوری راجرز
  - درمانگری گشتالتی
  - نظریه انتخاب گلاسر
  - درمان‌های یکپارچه‌نگر و التقاطی
  - نظریه‌های پست مدرن
- روایت درمانی
- راه حل محور
- درمان‌های استعاری
- رویکردهای مثبت‌اندیشی
  - درمان مبتنی بر امید
  - مثبت‌درمانی
- O بررسی زمینه‌های تطبیقی فرهنگی و مفهوم یابی بومی نظریه‌ها
- O مناسبات دین، معنویت و روان‌درمانی
- O بررسی و نقد نظریه‌های روان‌درمانی معنوی - مذهبی
  - روان‌درمانگری‌های مسیحی
  - روان‌درمانگری‌های شرقی
  - روان‌درمانگری‌های معنویت‌گر

- آموزه‌های اسلامی در مشاوره و روان‌درمانی، شاخص‌ها و ویژگی‌های مشاوره مذهبی
- معرفی نمونه‌هایی از روان‌درمان‌گری‌های مبتنی بر آموزه‌های اسلامی

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی. عبدالله شفیع آبادی و غلامرضا ناصری، نشر مرکز نشر دانشگاهی
۲. نظریه‌های بنیادین روان‌درمانگری و مشاوره، مسعود جان بزرگی و ناهید نوری، انتشارات سمت
۳. مشاوره و روان‌درمانی (نظریه‌ها و راهبردها)، محمود ساعتچی، موسسه نشر ویرایش
۴. نظریه‌های روان‌درمانی، جیمز پروچاسکا و جان نورکراس، ترجمه یحیی سیدمحمدی، انتشارات رشد

منابع فرعی:

۱. نظریه و کاربردهای مشاوره و روان‌درمانی، جerald کری، ترجمه یحیی سیدمحمدی، نشر ارسباران
۲. نظریه‌های روان‌درمانی و مشاوره، ریچارد اس شارف، ترجمه مهرداد فیروزبخت، خدمات فرهنگی رسا
۳. نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی (نظریه، عمل و تحقیق)، کارول شاوآستاد، ترجمه مهرداد فیروزبخت، نشر ویرایش
۴. آسیب‌شناسی و درمان بیماری‌های روانی در قلمرو اسلامی، مرتضی منطقی، انتشارات جهاد دانشگاهی
۵. مشکلات مشاوره و درمانگری با نگرش به منابع اسلامی، علی نقی فقیهی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

آسیب‌شناسی روانی (۱)

شناسه درس: ۳۰۸ ۱۹۱۴

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: روانشناسی شخصیت

هدف: آشنایی با آسیب‌ها، اختلالات و بیماری‌های روانی و علل آن، علامت‌شناسی و آشنایی با رویکردهای جدید در تبیین و پدیدآوری اختلالات
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف و قلمرو آسیب روانی
- تاریخچه
- ماهیت اختلال‌های روانی
- مبانی نظری اختلالات روانی براساس دیدگاه اسلام
- ملاک‌های بهنجار و نابهنجار از دیدگاه اسلام
  - رابطه گناه با اختلالات روانی
  - رابطه رذایل اخلاقی با اختلالات روانی
- طبقه‌بندی اختلال‌های روانی
  - طبقه‌بندی مقوله‌ای
  - طبقه‌بندی ابعادی
  - طبقه‌بندی ریخت‌شناسی
  - طبقه‌بندی اختلالات روانی براساس دیدگاه اسلام
- سبب‌شناسی اختلالات روانی از دیدگاه‌های:
  - زیست‌شناختی
  - روان‌تحلیل‌گری
  - رفتارنگری
  - شناختی

• سبب‌شناسی آسیب‌های روانی از دیدگاه اسلام

○ علامت‌شناسی و ارزیابی آسیب‌های روانی

• آشفتگی‌های مربوط به عاطفه

• ادراک و افکار

• گفتار و رفتار

• نشانه‌شناسی آسیب‌های روانی از دیدگاه اسلام

○ تعریف، شکل‌گیری، ضوابط تشخیصی و رهنمود درمان اختلال‌های اضطرابی:

• اضطراب تعمیم یافته

• هراس

• وسواس بی‌اختیاری

• وحشت زدگی

• تنیدگی حاد و پس‌ضربه‌ای

○ تعریف، شکل‌گیری، ضوابط تشخیصی و رهنمود درمان اختلال‌های شخصیت:

• اسکیزوئید، اسکیزوتایپی و پارانوئید

• ضد اجتماعی و خودشیفته

• مرزی، نمایشی و اجتنابی

• وابسته و وسواسی

متن درسی:---

منابع اصلی:

۱. روانشناسی مرضی تحولی (جلد ۱ و ۲)، پریخ دادستان، انتشارات سمت

۲. آسیب‌شناسی روانی: دیدگاه‌های بالینی درباره اختلالات روانی بر اساس DSM-5، ریچارد پی هالجین و سوزان کراس

ویتبورن، ترجمه یحیی سید محمدی، انتشارات روان

۳. آسیب‌شناسی روانی بر اساس DSM-5، جرال دویسون جان نیل، آن کرینگ شری‌ال. جانسون، ترجمه مهدی دهستانی

نشر ویرایش

۴. مباحث جدید در آسیب‌شناسی روانی بر اساس DSM-IV-TR پرسش‌های دیرین- پاسخ‌های نوین، حسین آزاد، انتشارات بعثت

۵. آسیب‌شناسی روانی (جلد ۱ و ۲)، مارتین سلیگمن، و دیوید روزنهان، ترجمه یحیی سید محمدی، انتشارات ساوالان

۶. آسیب‌شناسی روانی: تحقیق، سنجش و درمان در روان‌شناسی بالینی، گراهام دی وی، مترجم مهدی گنجی، انتشارات ساوالان

منابع فرعی:

۱. بهنجاری و نابهنجاری از دیدگاه اسلام، محمد ابوترابی، انتشارات مؤسسه امام خمینی (ره)
۲. راهنمای تشخیصی و آماری اختلال های روانی DSM -IV-TR، انجمن روانپزشکی آمریکا، ترجمه نیکخو و همکاران، انتشارات سخن
۳. خلاصه روانپزشکی، هارولد کاپلان و بنیامین سادوک، ترجمه فرزین رضاعی و همکاران، انتشارات ارجمند
۴. آسیب شناسی روانی، پاچر و همکاران، ترجمه یحیی سید محمدی، انتشارات ارسباران

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

آسیب‌شناسی روانی (۲)

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۱۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: آسیب‌شناسی روانی ۱

هدف: آشنایی با آسیب‌ها، اختلالات و بیماری‌های روانی و علل آن، علامت‌شناسی و آشنایی با رویکردهای جدید در تبیین و پدیدآیی اختلالات

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ اختلالات شبه جسمی (ماهیت، ویژگی‌ها، سبب‌شناسی، نظریه‌ها و انواع)

- اختلال جسمانی کردن
- اختلال تبدیلی
- خود بیمار پنداری
- اختلال درد شبه جسمی
- اختلال بدشکلی هراسی

○ اختلال‌های تجزیه‌ای (ماهیت، ویژگی‌ها، سبب‌شناسی، نظریه‌ها و انواع)

- فراموشی
- فرار روانزاد
- دو یا چند شخصیتی
- شخصیت زدایی

○ اختلالات خلقی (ماهیت، ویژگی‌ها، سبب‌شناسی، نظریه‌ها و انواع)

- اختلال افسردگی اساسی
- اختلال افسرده خویی
- اختلال دوقطبی
- اختلال ادواری خویی

○ اختلال اسکیزوفرنی (ماهیت، ویژگی‌ها، سبب‌شناسی، نظریه‌ها و انواع)

● آشفته

● کاتاتونیک

● پارانوئید

● نامتمایز

○ اختلالات جنسی

○ اختلالات وابسته به مواد

○ بیماریهای اخلاقی و شبه اخلاقی و جایگاه آنها در آسیب‌شناسی روانی

● حسد، تکبر، حرص

● کینه‌توزی و بخل

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. روانشناسی مرضی تحولی (جلد ۱ و ۲)، پریخ دادستان، انتشارات سمت
۲. آسیب‌شناسی روانی: دیدگاه‌های بالینی درباره اختلالات روانی بر اساس DSM-5، ریچارد پی هالچین، و سوزان کراس ویتبور، ترجمه یحیی سید محمدی، انتشارات روان
۳. آسیب‌شناسی روانی بر اساس DSM-5، جerald دیویسون و دیگران، ترجمه مهدی دهستانی، انتشارات ویرایش
۴. مباحث جدید در آسیب‌شناسی روانی بر اساس DSM-IV-TR پرسش‌های دیرین- پاسخ‌های نوین، حسین آزاد، انتشارات بعثت
۵. آسیب‌شناسی روانی (جلد ۱ و ۲)، مارتین سلیگمن و دیوید روزنهان، ترجمه یحیی سید محمدی، انتشارات ساوالان
۶. آسیب‌شناسی روانی: تحقیق، سنجش و درمان در روان‌شناسی بالینی، گراهام دی‌وی، مترجم مهدی گنجی، انتشارات ساوالان

منابع فرعی:

۱. بهنجاری و نابهنجاری از دیدگاه اسلام، محمد ابوترابی، انتشارات مؤسسه امام خمینی (ره)
۲. راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی DSM-IV-TR، انجمن روانپزشکی آمریکا، ترجمه نیکخو و همکاران، انتشارات سخن
۳. خلاصه روانپزشکی، هارولد کاپلان و بنیامین سادوک، ترجمه فرزین رضاعی و همکاران، انتشارات کتاب ارجمند
۴. آسیب‌شناسی روانی، پاچر و همکاران، ترجمه یحیی سید محمدی، انتشارات ارسباران
۵. آسیب‌شناسی روانی (روانشناسی نابهنجاری)، آن کرینگ و دیگران، ترجمه حمید شمسی‌پور، انتشارات کتاب ارجمند

نظام خانواده در اسلام

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۰۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی نظام و حقوق خانواده در اسلام و بررسی تطبیقی آن با دیدگاه های جامعه شناختی و روان شناختی
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات و مفاهیم
- تحولات و فرهنگ ازدواج و خانواده در ایران و غرب
- انواع خانواده
- مراحل تحول خانواده (چرخه زندگی خانواده)
  - انتخاب همسر و نامزدی
  - همسران بدون فرزند
  - همسران دارای فرزندان
  - همسران، پس از خروج فرزندان از خانواده
- گرایش های فطری تشکیل خانواده
  - گرایش به همسرخواهی
  - گرایش به همسان همسری
  - گرایش جنسی
  - گرایش به فرزندخواهی
  - گرایش به فضیلت های اخلاقی
- ویژگی ها و شاخص های خانواده مطلوب و کارآمد
  - شاخص های ساختاری و هنجاری
    - نقش ها و مرزها در خانواده
    - شاخص های کارکردی
      - کارکرد آرامش

- تامین نیازهای عاطفی
- تنظیم روابط جنسی
- کارکرد تولید مثل
- کارکرد جامعه‌پذیری

○ مسؤولیت‌های متقابل زن و شوهر

○ مسؤولیت‌های متقابل والدین و فرزندان

○ ارتباط خانواده با خویشاوندان و سایر نهادهای اجتماعی:

- ارتباط خانواده با خویشاوندان
- ارتباط خانواده با نهادهای دینی
- ارتباط خانواده با نهاد آموزش و پرورش

○ دین، خانواده و معنویت

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. خانواده در نگرش اسلام و روان‌شناسی، محمدرضا سالاری‌فر، انتشارات سمت
۲. شاخص‌های خانواده مطلوب از دیدگاه اسلام، قاسم ابراهیمی‌پورو همکاران، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
۳. راهبردهای تحکیم خانواده از منظر متون دینی، قاسم ابراهیمی‌پور و همکاران، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
۴. خانواده در اسلام، حسین بستان نجفی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۵. درسنامه خانواده در اسلام، محمدرضا ضمیری و دیگران، نشر جامعه الزهراء

منابع فرعی:

۱. تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث، محمد محمدی ری‌شهری و عباس پسندیده، نشر دارالحدیث.
۲. شاخص‌های خانواده کارآمد از دیدگاه اسلام (رساله دکتری)، محمدمهدی صفورایی پاریزی، گروه روان‌شناسی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
۳. تقویت نظام خانواده و آسیب‌شناسی آن (جلد ۱ و ۲)، معاونت پژوهش، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۴. خانواده قرآنی، عیسی عیسی‌زاده، انتشارات بوستان کتاب
۵. نظام خانواده در اسلام (بررسی مقایسه‌ای)، باقر شریف قریشی، ترجمه لطیف راشدی، سازمان تبلیغات اسلامی

روان‌شناسی اختلافی زن و مرد

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۱۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت شباهت‌ها و تفاوت‌های جنسیتی و کسب مهارت تبیین نقش آن‌ها در کنش‌وری خانواده، براساس آموزه‌های اسلامی و روان‌شناختی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ کلیات (تعریف، ضرورت و اهمیت، پیشینه، منبع‌شناسی و ...)

○ کلیشه‌ها و سوگیری‌های جنسیتی

○ مبانی فمینیسم در نگرش به خانواده

○ تفاوت‌های تکوینی

○ نظریه‌های نقش‌آموزی جنسیتی

● روان‌تحلیل‌گری

● نظریه تکاملی

● نظریه طرحواره جنسیت

● نظریه یادگیری اجتماعی

○ شباهت‌ها و تفاوت‌های جنسیتی در ابعاد

● زیستی و فیزیولوژیکی

● عاطفی و روانی

● شناختی و رفتاری

● فرهنگی - اجتماعی

● معنوی و اخلاقی

● زیبایی‌شناختی

- شباهت‌ها و تفاوت‌ها در همسرگزینی و ازدواج
- تفاوت و تشابه جنسیتی در کارکردهای خانواده
- شباهت‌ها و تفاوت‌های نیازهای زوجین
- ساختار و مدیریت خانواده

● شباهت‌ها و تفاوت‌های جنسیتی در نقش‌های خانوادگی

- تفاوت‌های جنسیتی در اجتماع

● اشتغال زنان

- پیامدها و آسیب‌های اختلاط نقش

متن درسی:---

منابع اصلی:

۱. تفاوت‌های جنسیتی را جدی بگیریم، استیون ای رودز، ترجمه معصومه محمدی و مسعودجان بزرگی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲. اسلام و تفاوت‌های جنسیتی در نهادهای اجتماعی، حسین بستان، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۳. مبانی روان‌شناختی جنسیت، زهره خسروی و دیگران، دانشگاه الزهراء
۴. روانشناسی زنان، جانت شیلی هاید، ترجمه بهزاد رحمتی، انتشارات نوربخش
۵. روانشناسی زنان، مارگارت دلبیو ماتلین، ترجمه شهناز محمد، انتشارات روان

منابع فرعی:

۱. روانشناسی زن و خانواده، مهرانگیز شعاع کاظمی و دیگران، نشر آوای نور
۲. روان‌شناسی زن از نگاهی نو، هیلاری. ام لیپز، ترجمه فاطمه باقریان، دانشگاه شهید بهشتی
۳. جنسیت و تضاد نقش‌های زن‌شویی، زهرا زارع، انتشارات جامعه‌شناسان
۴. مجموعه مقالات همایش جنسیت از منظر دین و روان‌شناسی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۵. خانواده، اسلام و فمینیسم: تبیین رویکرد اسلام و فمینیسم به کارکردهای خانواده، اسماعیل چراغی کوتیانی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

زوج درمانی

شناسه درس: ۱۹۱۷ ۳۰۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: اصول و فنون مشاوره خانواده

هدف: توصیف و طبقه‌بندی مشکلات و اختلالات روابط زوجین و ارائه تکنیک‌ها و روش‌های مداخله و درمان

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (مفهوم شناسی، اهمیت و ضرورت)
- اصول مشاوره با زوج
- قلمرو و ویژگی‌های زوج درمانی
- صمیمیت زوجین
  - صمیمیت فرایندی پویا و فعال
  - زمینه‌یابی نیازهای صمیمیت
  - روش‌های افزایش صمیمیت
- علائم، تشخیص و نقشه درمانی انواع مشکلات زناشویی
  - فقدان عشق و محبت
  - تعارض در نقش‌های زناشویی
  - خشونت خانوادگی و کناره‌گیری
  - سرخوردگی در روابط
  - تفاوت‌های شخصیتی
  - پیمان شکنی و خیانت
  - دخالت خانواده اصلی
  - تعارضات مذهبی
- درمان مسائل جنسی زوجین
- زوج درمانی معطوف بر دلبستگی

- مشاوره با زوج‌های متقاضی طلاق
- برنامه زوج‌درمانی شناختی رفتاری اسلامی
  - مداخلات شناختی، عاطفی و رفتاری
    - ارائه رهنمود
    - آموزش رسمی و غیر رسمی
    - تکالیف خانوادگی
  - مداخلات معنوی و ساختاری
    - روش استفاده از اعتقادات اسلامی
    - روش استفاده از رفتارهای عبادی
    - روش استفاده از آموزه‌های اخلاق اسلامی

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. زوج درمانی و خانواده درمانی شناختی- رفتاری: راهنمایی جامع برای مشاوران و درمانگران بالینی، فرانک داتیلیو ترجمه معصومه اسماعیلی و دیگران، دانشگاه علامه طباطبایی
۲. درآمدی بر زوج‌درمانی با روی آورد اسلامی، محمدرضا سالاری‌فر، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۳. کتاب جامع زوج درمانی، مایکل هاروی، ترجمه خدابخش احمدی، زهرا اخوی و علی اکبر رحیمی، نشر دانژه
۴. زوج‌درمانی و خانواده‌درمانی به روش شناختی- رفتاری: راهنمای جامع مشاورین ازدواج و خانواده، فرانک ام داتیلیو، راهبردهای جدید در زوج درمانی، ترجمه سید مرتضی نظری، نشر نسل آفتاب
۵. زوج درمانی کاربردی، مایکل کرو و جین ریدلی، ترجمه اشرف سادات موسوی، نشر مهر کاویان
۶. درس‌نامه خانواده‌درمانی و زوج‌درمانی، ق. پیروز شعله‌ور، لینداده‌شوویری، ترجمه عباس موزیری و فاطمه نادری، تهران: کتاب ارجمند
۷. راهبردهای جدید در زوج درمانی، اکرم خمسه، کتاب ارجمند

منابع فرعی:

۱. راهنمای بالینی زوج و خانواده‌درمانی، گابورآی. کینتر، ایسون‌ام. هرو ایرادی. گلیک، ترجمه کلثوم کریمی‌نژاد، معصومه موحدی و یزدان موحدی، انتشارات هدف
۲. راهنمای گام‌به‌گام خانواده‌درمانی، فرانک ام داتیلیو و آرتور جانگسما، ترجمه فریده عامری، نشر فرا روان
۳. ۱۰ اصل اساسی زوج‌درمانی اثربخش، جولی شوارتس گاتمن و جان مردخای گاتمن، ترجمه‌ی کیانوش زهراکار، فرشاد لواف‌پورنوری و احمد ایزدی‌اجیرلو، انتشارات تمدن علمی
۴. تکنیک‌های افزایش صمیمیت در زوج‌درمانی، دنیس باگاروزی، ترجمه زهرا اندوز و حسن حمیدپور، نشر ارجمند
۵. راهنمای گام به گام زوج‌درمانی جامع‌نگر، شهره میرزایی، انتشارات آکادمیک
۶. زوج‌درمانی به شیوه شناختی- رفتاری (کتاب راهنمای درمانگران)، محمد حاتمی و مریم امید بیگی، نشر مشکوه دانش
۷. زوج‌درمانی شناختی رفتاری: راهنمای روان‌شناسان و مشاوران، شهربانو قهاری، نشر رشد
۸. مشاوره و درمان مسائل زن و شوهری، لین ال لانگ و یانگ مارک، ترجمه علی محمد نظری و دیگران، نشر آوای نور
۹. راهنمای گام به گام درمان مشکلات زناشویی (طرح‌های مدون زوج‌درمانی)، دانیل الیری، ریچارد هیمن، آرتور.ای جانگسما، ترجمه علی کیمیائی و زهرا باقریان نژاد، نشر رشد

آسیب‌شناسی خانواده

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۱۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: آسیب‌شناسی روانی ۱ و ۲

هدف: شناخت آسیب‌ها و مشکلات شایع تهدیدکننده کارآمدی و استحکام خانواده
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (تعریف، ضرورت و اهمیت)
- پیشینه و منبع‌شناسی آسیب‌شناسی خانواده
- آسیب‌شناسی انتخاب همسر و تشکیل خانواده
  - افزایش سن ازدواج و مجرد زیستی
  - الگوهای جدید جایگزین
- آسیب‌شناسی روابط زوجین؛
- آسیب‌شناسی روابط والدین و فرزندان؛
- آسیب‌شناسی روابط خواهری-برادری؛
- آسیب‌شناسی روابط خویشاوندی و دوستی
- آسیب‌شناسی دینی و معنوی خانواده
- تأثیر دین و نظام ارزشی در سلامت روانی خانواده
- اختلالات و آسیب‌های جنسی خانواده
- تغییر ساختار در خانواده
  - تغییر نقش‌ها
  - اشتغال زنان
  - طلاق
  - ازدواج مجدد
  - تک‌سرپرستی
  - فرزندخواندگی و ...؛
- خانواده در وضعیت‌های پرخطر
  - اعتیاد
  - خیانت زناشویی
  - معلولیت و ...

- تعارض و خشونت در خانواده
  - سوء رفتار با فرزندان
  - خشونت علیه همسر
- خانواده ایرانی و چالش‌های پیش‌روی
- خانواده و مشکلات اقتصادی
- نقش رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی در خانواده
- سلامت جسمی (ورزش، تغذیه و ...) و سلامت روانی خانواده
- کنترل جمعیت و تعداد افراد خانواده

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. خانواده و آسیب‌شناسی آن، منصور بیرامی، انتشارات آیدین
۲. آسیب‌شناسی خانواده، حسین خنیفر، دانشگاه جامع علمی - کاربردی
۳. آسیب‌شناسی خانواده، هدایت‌الله ستوده و سیف‌الله بهاری، نشر ندای آریانا
۴. آسیب‌شناسی خانواده طبقه‌بندی و سنجش، پریسا نیلفروشان، محمدرضا عابدی و سیداحمد احمدی، دانشگاه اصفهان
۵. آسیب‌شناسی خانواده از دیدگاه قرآن و سنت، ریحانه‌السادات هاشمی‌نژاد، خردآذین
۶. بهداشت روانی خانواده: برگرفته از دیدگاه‌های روان‌شناسی و اسلام (با رویکرد فرهنگ ایرانی)، مهرانگیز شعاع کاظمی و طاهره سادات رضایی، آوای نور
۷. آسیب‌شناسی خانواده (مجموعه مقالات)، سید جعفر حق‌شناس، مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری
۸. خانواده‌ها و اختلالات روانی از فشار تحمیل شده بر خانواده‌ها تا توانمندسازی آن‌ها، نورمن سارتوریوس و دیگران، ترجمه احمد برجلی و دیگران، نشر کتاب ارجمند

منابع فرعی:

۱. آسیب‌شناسی خانواده، محمدحسن باقری و غلامرضا نومیری، مرکز مطالعات و تحقیقات و تدوین آیین‌نامه‌های نزاجا
۲. طلاق، پژوهشی در شناخت واقعیت و عوامل آن، باقر ساروخانی، دانشگاه تهران
۳. روانشناسی طلاق، فریبرز صدیق ارفعی، نشر دعوت
۴. رهایی از خیانت زناشویی، ویلارد هارلی، جنیفرهارلی چالمرز، ترجمه شمس‌الدین حسینی و الهام آرام‌نیا، نسل نواندیش
۵. آسیب‌شناسی وفاداری در زندگی زناشویی: راهنمای نجات از یک بحران خانوادگی برای خانواده‌ها و مشاوران خانواده، دان دیوید لاسترمن، ترجمه بنفشه فرزین زاد و دیگران، نشر دانژه
۶. بهداشت روانی خانواده (جهت روانشناسان بالینی، مشاوران خانواده، روان‌پزشکان و مددکاران اجتماعی)، اقبال زارعی، دانشگاه هرمزگان
۷. اعتیاد و آسیب‌شناسی خانواده، حبیب آقابخشی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

اندازه‌گیری و روان‌سنجی در مشاوره خانواده

شناسه درس: ۳۰۸۲۲۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: آمار استنباطی

هدف: شناخت روش‌ها و ابزارهای سنجش خانواده و کسب مهارت به کارگیری آن‌ها جهت تشخیص، مشاوره و پژوهش در خانواده و ازدواج

ارزشیابی: ۸ نمره به فعالیت عملی و ۱۲ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (تعریف، ضرورت و اهمیت)
- پیشینه و منبع‌شناسی
- روشهای کلی سنجش
  - مصاحبه بالینی
  - ابزارهای سنجش
  - مشاهده رفتار
  - اندازه‌گیری فیزیولوژیکی
- راهبردهای کیفی در سنجش خانواده
  - راهبردهای مشاهده‌ای
  - روشهای گرافیکی
  - روشهای مبتنی بر استعاره
  - ترسیم ژنوگرام
- راهبردهای کمی در سنجش خانواده
  - پرسشنامه‌های شخصیت در خانواده
    - چند وجهی مینه سوتا
    - چند محوری میلون
  - مقیاس‌های خودگزارش دهی زوجین
    - سازگار زناشویی لاک- والوس
    - عدم عاطفه زناشویی
    - رضایت زناشویی
    - مقیاس صمیمیت و...
- سنجش مشاهده‌ای زوجها و خانواده
  - مقیاس تعاملی بیورز
  - ارزیابی بالینی مک مستر و ...
- سنجش سیستمی تعامل خانواده

- حلقویت
- زیر منظومه‌ها و مرزها
- نقش‌های خانوادگی
- اصول اخلاقی سنجش خانواده
- سنجش خانواده و چشم‌انداز آینده

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. مجموعه کامل پرسشنامه‌ها و مقیاس‌های سنجش خانواده و فرزندان، طاهره سعیدی فرد، نشر آرنا
۲. سنجش و ارزیابی در خانواده، جهانگیر کرمی، آزمون‌یار پویا
۳. خانواده‌سنجی (راهبردهای نوین در سنجش خانواده)، لن اسپری، ترجمه احمد به‌پژوه و عباس‌علی حسین‌خان‌زاده، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان.
۴. سنجش خانواده؛ کاربرد آزمون‌های شخصیت برای زوجها و خانواده‌ها، ارادنی نرس، ترجمه حسن‌پاشا شریفی و همکاران، انتشارات سخن

منابع فرعی:

۱. ابزارهای سنجش زوجین، خانواده و کودکان، جوئیل فیشر و کوین کورکوران، ترجمه رضوان‌السادات جزایری و دیگران، انتشارات گلبانگ تربیت
۲. ارزیابی خانواده: (مهارت‌های اساسی برای خانواده درمانگران)، لی ویلیامز و دیگران، ترجمه خدابخش احمدی، علی‌اصغر فرخزادیان، انتشارات تزکیه
۳. راهنمای سنجش خانواده (راهنمای عملی مقدماتی سنجش و مداخله در خانواده)، باربارا تاملیسون، ترجمه فرشاد بهاری و اسماعیل مهدوی هرسینی، انتشارات تزکیه
۴. مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج، باقر ثنائی و دیگران، انتشارات بعثت

نظریه‌های مشاوره خانواده

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۱۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت نظریه‌های معاصر در خانواده‌درمانی و دیدگاه‌های اسلامی در این زمینه
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (تعریف، ضرورت و اهمیت)
- مقایسه مشاوره خانواده با مشاوره فردی
- تاریخچه و خاستگاه مشاوره خانواده
- مفاهیم بنیادی مشاوره خانواده
- فرایند مشاوره خانواده
- طبقه بندی و انواع نظریه‌های مشاوره خانواده
  - مبتنی بر رفتار
  - مبتنی بر نظام باورها
  - بر اساس زمینه‌ها
- مکتب‌های کلاسیک در مشاوره خانواده
  - مشاوره خانواده روان‌پویایی آکرمن
  - مشاوره خانواده شناختی - رفتاری
  - مشاوره خانواده بین نسلی بوئن
  - مشاوره خانواده راهبردی جی هیلی
  - مشاوره خانواده سیستمی میلان
  - مشاوره خانواده ساختاری مینوچین
  - مشاوره خانواده ارتباطی ستیر

○ نظریه‌های معاصر در مشاوره خانواده

- مشاوره خانواده شبکه ای
- مشاوره خانواده راه‌حل‌محور
- مشاوره خانواده هیجان‌مدار
- مشاوره خانواده روایتی

○ مدل‌های تلفیقی و یکپارچه

○ دیدگاه‌های اسلامی در مشاوره خانواده

○ خانواده‌درمانی معنوی - مذهبی

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. مشاوره خانواده (مفاهیم، تاریخچه، فرایند و نظریه‌ها)، کیانوش زهراکار و فروغ جعفری، انتشارات ارسباران
۲. زوج‌درمانی با روی‌آورد اسلامی، محمد رضا سالاری‌فر، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۳. خانواده‌درمانی: مفاهیم و روش‌ها، مایکل پی نیکلز و ریچارد سی شوارتز، ترجمه محسن دهقانی و دیگران، نشر دانژه
۴. خانواده‌درمانی (تاریخچه، نظریه و کاربرد)، تی ساموئل گلادینگ، ترجمه محسن رسولی و عزیزالله تاجیک اسمعیلی، نشر تزکیه
۵. خانواده‌درمانی: تضمین درمان کارآمد، جان کارلسون، جودیت لویس، لن اسپری، ترجمه شکوه نوایی‌نژاد، انجمن اولیا و مربیان
۶. خانواده‌درمانی: مفاهیم و روش‌ها، مایکل پی. نیکلز، ریچارد شوارتز، ترجمه محسن دهقانی و دیگران، نشر دانژه
۷. مبانی زوج‌درمانی و خانواده‌درمانی، علی محمد نظری، نشر علم
۸. خانواده‌درمانی، ایرنه گلدنبرگ و هربرت گلدنبرگ، ترجمه حمیدرضا حسین شاهی برواتی، سیامک نقشبندی و الهام ارجمند، نشر روان

منابع فرعی:

۱. مقایسه نظریه‌های خانواده‌درمانی (با محوریت نظریه و کاربرد سیستمی)، رزالیند درپیر، رودی دالوس، ترجمه معصومه اسماعیلی، نشر رسا
۲. نظریه‌ها و فنون خانواده‌درمانی، مهدی حسینی بیرجندی، نشر رشد
۳. مشاوره و خانواده‌درمانی با رویکرد اسلامی، سیدمهدی حسینی، انتشارات امیرکبیر
۴. مفاهیم و تئوری‌های کلیدی در خانواده‌درمانی، فریتس بی‌زیمون، ترجمه سعید پیرمرادی، نشر همام

۵. خانواده در اولویت اول (خانواده درمانی)، فیلیپ مک گراو، ترجمه ویدا علیخانی، آینده‌سازان: شهر آب
۶. خانواده‌درمانی پایه، فیلیپ بارکر، ترجمه محسن دهقانی و زهره دهقانی، نشر رشد
۷. سید مهدی حسینی، مشاوره و روان‌درمانی خانواده با رویکرد فرهنگ ایرانی، نشر آوای نور
۸. مبانی ضروری خانواده‌درمانی، مایکل پی نیکلز، ترجمه محمدحسن آسایش و آزاده فروزانفر، نشر شهر علم
۹. خانواده درمانی، ویلیام دوئرتی و مک دانیل سوزان، ترجمه علی نیلوفری، نشر ارجمند

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

مهارت‌های زناشویی

شناسه درس: ۳۰۸۲۲۰۵

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: زوج درمانی

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با مهارت‌های اساسی و پیشرفته در روابط بین فردی زوجین

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (تعریف و پیشینه)
- مهارت‌های پایه
  - توجه کردن به خود
  - مهارت‌های حرف زدن
    - ارسال پیام روشن و کامل
  - مهارت‌های گوش دادن
    - گوش دادن انعکاسی
    - پاسخ انعکاسی
    - روشهای بهینه سازی
  - ابراز احساسات
  - تقویت متقابل
- مهارت‌های پیشرفته
  - تشخیص تحریفات شناختی
  - مذاکره
  - حل مسئله
- مهارت‌های کنترل تعارض و تضاد
  - انواع تعارض

- پیشگیری و مهار
- مقابله با عناصر عاطفی تعارض
- حل مشارکت آمیز
- مهارت کنترل خشم

○ ارتباط موثر

- موانع ارتباطی
  - قضاوت، برچسب سازی و ...
- مبانی و جنبه‌های اصولی
- مراحل بهبود ارتباط
  - مراحل میانی
  - اقدامات پیشرفته
  - ادامه پیشرفت
- ممانعت از بازگشت به گذشته

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. مهارت‌های زندگی زناشویی (تکنیکها و روشهای کاربردی)، آرزو فرجلو، فاطمه بهرامی و فاطمه رعیت‌آبادی، انتشارات آکادمیک
۲. مهارت‌های زندگی زناشویی، پاتریک فنینگ، کیم پالگ، متیو مکی، ترجمه شهرام محمدخانی و قدرت عابدی، نشر ورای دانش
۳. مهارت‌های زناشویی، پاتریک فنینگ، کیم پالگ، متیو مکی، ترجمه محمد گذرآبادی، نشر رسا
۴. مهارت‌های ارتباطی پایه در زندگی زناشویی، محمد نوری و دیگران، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
۵. آموزش مهارت‌های ارتباط زناشویی، شرود میلرو دیگران، ترجمه فرشاد بهاری، نشر رشد
۶. آموزش مهارت‌های ارتباط زناشویی (۲)، شرود میلرو میلر فیلیس، ترجمه فرشاد بهاری، نشر دانژه

منابع فرعی:

۱. روانشناسی روابط انسانی (مهارت‌های مردمی)، رابرت بولتون، ترجمه حمیدرضا سهرابی، نشر رشد
۲. رابطه همسران: راهنمایی برای زوجها و مشاوران امور زناشویی (به همراه تست‌های اندازه‌گیری کیفیت ارتباط در زندگی زناشویی)، لیان فرناندز، کیت هامفریز، فرانک فینچام، ترجمه مهدی قراچه‌داغی، نشر پیک بهار
۳. زناشویی درمانی (از دیدگاه رفتاری - ارتباطی)، فیلیپ اچ برنشتاین و ماری تی پرنشتاین، ترجمه حسن پورعابدی نائینی و غلامرضا منشئی، نشر رشد

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

مصاحبه تشخیصی

شناسه درس: ۳۰۸۲۲۰۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با فنون مصاحبه، مشاهده و فرآیند تشخیص با تأکید بر مشکلات و اختلالات فرد و خانواده
ارزشیابی: ۱۲ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۵ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

- هدف از مصاحبه در مکاتب مختلف
- ویژگی‌های مصاحبه
- متغیرهای مصاحبه
- ویژگی‌های مصاحبه‌گر
- قواعد مهم مصاحبه
- فرایند مصاحبه کردن
- شروع مصاحبه
- بررسی تاریخچه و وضعیت روانی
  - سابقه بیماری فعلی
  - تاریخچه فردی و اجتماعی
- مهارت‌های اولیه توجه و گوش دادن
- اصول و تکنیک‌های پرسشگری
  - نشانه‌های مهم
- تمرکز بر احساسات
  - اظهارات همدلانه
- متغیرهای ارتباطی و مصاحبه
  - نقش ارتباط غیر کلامی در مصاحبه

▪ یادداشت برداری و تهیه گزارش

- اداره مقاومت
- اداره مکانیزم‌های دفاعی
- ساختار بخشیدن به اطلاعات و عمل
- اختتام جلسه مصاحبه
- جلب همکاری
- مصاحبه تشخیصی با بیماران مختلف
  - اختلالات اضطرابی
  - اختلالات عاطفی
  - اختلالات شخصیت
- مصاحبه با زوج‌ها و خانواده‌ها

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. مصاحبه مؤثر به روش گام به گام، دیوید ریچارد اونزو دیگران، ترجمه احمد میرجعفری و محمدعلی گودرزی، انتشارات سمت
۲. اصول مصاحبه بالینی، سیاوش چگینی، نشر ویرایش
۳. مصاحبه بالینی پیشرفته به روش گام به گام، محمد علی گودرزی، نشر آوای نور
۴. مصاحبه تشخیصی، مایکل هرسن، ساموئل ام. ترنر، ترجمه سعید شاملو و محمدرضا محمدی، انتشارات رشد

منابع فرعی:

۱. راهنمای تهیه شرح حال و مصاحبه در روان‌شناسی بالینی و روان‌پزشکی، سعید شاملو و سیروس ایزدی، انتشارات رشد
۲. اصول مصاحبه بالینی بر مبنای DSM - IV، اکهارت اوتمر، زیگلینده اوتمر، ترجمه حسین آرومندی و محسن بهشتی، انتشارات نسل فردا
۳. مصاحبه بالینی، جان سامرز فلنگن و ریتا سامرز فلنگن، ترجمه هامایاک آوادیسایانس و دیگران، نشر رشد
۴. مصاحبه بالینی ساختار یافته برای اختلال‌های، پروانه محمدخانی و دیگران، انتشارات دانژه
۵. مصاحبه آغازین، جیمز موریسون، ترجمه فریبا بشردوست تجلی، نشر روان
۶. مهارت‌های مصاحبه انگیزشی، دیویدی روزنگرن، ترجمه شیما تمنایی فر، کتاب ارجمند

اصول و فنون مشاوره خانواده

شناسه درس: ۳۰۸۲۲۰۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: نظریه‌های مشاوره خانواده

هدف: شناخت مفاهیم، الگوها، اصول و فنون مشاوره خانواده؛ اصول و روش‌های مداخله در بحران‌های خانوادگی
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- اصول مشاوره خانواده
- ویژگی‌های مشاور خانواده
- فنون مشاوره‌ای درمانگران سیستمی
  - الحاق
  - برنامه ریزی
  - تغییر
  - نوسازی
  - فعال سازی
  - تشدید
  - بازسازی
  - نامتعادل سازی
- فنون مشاوره‌ای رویکرد شناختی رفتاری
  - شناسایی افکار خودکار
  - طرح‌واره ها و بازسازی شناختی
  - شکل‌دهی رفتار
  - آموزش مهارت‌های ارتباطی
  - قرار داد وابستگی

• مدل سازی و ایفای نقش

○ روشها و فنون مشاوره‌ای رویکرد راه حل محور

• سرنخ

• تکلیف جلسه اول

• پرسش‌های مقیاسی

• پرسش استثنا

• پرسش معجزه

○ روش‌ها و فنون درمان در فرهنگ ایرانی

• گذشت، اغماض و بخشش

• انعطاف و مدارا

• گفتگو، درد دل کردن

• دادن پند و اندرز

• پناه بردن به خدا

○ ملاحظات فرهنگی (اسلامی- ایرانی) در مشاوره خانواده

○ اصول و روش‌های مداخله در بحران‌های خانوادگی

○ بایسته‌های تعامل با انواع مراجعین

• کودک و نوجوان

• خانواده و زوج بزرگسال

• سالمندان

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. مشاوره خانواده (مفاهیم، تاریخچه، فرایند و نظریه‌ها)، کیانوش زهراکار، و فروغ جعفری، نشر ارسباران
۲. مهارت‌های پایه در خانواده درمانی. جوالن پاترسون، ترجمه علی نیلوفری و کژال‌الله مرادی، نشر ارجمند و نسل فردا
۳. خانواده: راهنمای مفاهیم و فنون برای متخصص یآوری "همراه با معرفی یکصد فن در مشاوره ازدواج و خانواده درمانی، کنث دیویس، ترجمه فرشاد بهاری، نشر تزکیه

۴. فنون خانواده درمانی، سالوادور مینوچین و اچ چارلز فیشرمن، ترجمه فرشاد بهاری و فرح سیا، انتشارات رشد
۵. زوج درمانی و خانواده درمانی به روش شناختی- رفتاری: راهنمای جامع مشاورین ازدواج و خانواده، فرانک ام داتیلیو، ترجمه نبی الله خواجه، پریناز سجادیان و فاطمه بهرامی، نشر کتاب ارجمند
۶. خانواده درمانی: ۱۰۰ نکته کلیدی و فنون، ت مارک ریوت، ادی استریت، رجمه کلثوم کریمی نژاد و دیگران، سپهر دانش

منابع فرعی:

۱. اصول و فنون راهنمایی و مشاوره خانواده، باب الله بخشی و دیگران، نشر دانشگاه پیام نور، نشر دانش محام
۲. نظریه‌ها و اصول خانواده درمانی با تاکید، نظریه‌های نوین درمان شناختی - رفتاری و معنوی - مذهبی با تجدید نظر کلی بر اساس (DSM ۵)، انتشارات دانشگاه تهران
۳. طراحی درمان نظریه محور در ازدواج و خانواده درمانی (یکپارچه سازی نظریه و عمل)، دایان آرگهارت، ترجمه شکوه نوابی نژاد و بتول حامدی، انتشارات ساوالان
۴. خانواده درمانی با رویکرد اسلامی، عبدالرضا کردی، انتشارات مطالعات خانواده
۵. خانواده درمانی: راهکارها و تکنیک‌ها، جان تی ادواردز، ترجمه شیرعلی خرامین و محمد افضلیان، انتشارات سپید و سیاه
۶. زوج درمانی: آشنایی با مجموعه شناخت‌ها، مهارت‌ها و فنون مورد نیاز برای حل و رفع مشکلات موجود میان همسران، سعید کاوه، نشر علمی

مشاوره ازدواج

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۲۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت نظریه‌ها، اصول و فنون مشاوره ازدواج

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (تعاریف، ضرورت و اهمیت)
- ماهیت و علل ازدواج
- ازدواج در رویکرد اسلامی
- اهداف و اجزای مشاوره پیش از ازدواج
- نظریه‌ها در مشاوره ازدواج
- بلوغ و آمادگی‌های لازم برای ازدواج
  - هویت و خودآگاهی
  - اعتماد به نفس
  - وفاداری و بلوغ عاطفی
  - ثبات هیجانی
- مهارت‌های لازم برای ازدواج
  - مهارت کلامی
  - مهارت غیر کلامی
  - مهارت حل مسئله
- شیوه‌های همسریابی
  - اصول و فنون همسریابی
  - ویژگی‌های همسر مناسب از دیدگاه اسلام و روان‌شناسی

○ شیوه تشخیص و ارزیابی در انتخاب همسر مناسب

○ خطاها در همسرگزینی

○ موانع و خدمات تسهیل کننده در ازدواج

○ جایگاه مشاوره در انتخاب همسر

○ الگو و مراحل مشاوره پیش از ازدواج

○ سنجش و ارزیابی در مشاوره پیش از ازدواج

○ مهارت‌های مشاوره پیش از ازدواج

● فنون ایجاد رابطه

● فنون شناختی

● شناسایی خطاهای شناختی

● مسائل شخصیتی

● الگوهای تعاملی و ارتباطی

● ازدواج‌های پر خطر

● مشاوره در ازدواج‌های تحمیلی و نامناسب

○ نقش خانواده‌های اصلی و روابط اولیه در ازدواج

○ نقش دین در مشاوره ازدواج

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. مشاوره و درمان پیش از ازدواج و ازدواج دوباره، فرشاد بهاری و مریم محمودی مهر، انتشارات رشد
۲. ازدواج (آموزش پیش از ازدواج)، مهدی میرمحمدصادقی، انتشارات سازمان بهزیستی کشور
۳. راهنمای تخصصی مشاوره پیش از ازدواج، محمد حسن آسایش و محسن وکیلی، پژوهشگران نشر دانشگاهی
۴. آموزش و مشاوره قبل از ازدواج، سیدمهدی حسینی، انتشارات آوای نور
۵. آموزش و مشاوره قبل از ازدواج با رویکرد اسلامی، سیدمهدی حسینی، انتشارات آوای نور

منابع فرعی:

۱. انتخاب همسر، ابراهیم امینی، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی و چاپ و نشر بین‌الملل
۲. مشاوره پیش از ازدواج، شهریانو قهاری، انتشارات قطره
۳. مشاوره قبل از ازدواج با نگاه کاربردی، اشرف‌السادات موسوی، نشر مهرکاوین
۴. آموزش مشاوره پیش از ازدواج (زیرچاپ)، مسعود جان‌بزرگی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

مشاوره کودک و مهارت‌های فرزندپروری

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۲۱

نوع واحد: نظری - عملی

تعداد واحد: ۳

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت انواع، سبک‌ها و شیوه‌های فرزندپروری از نگاه اسلام و روان‌شناسی و کاربرد مهارت‌های مشاوره کودک
ارزشیابی: ۱۲ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به امتحان میانی و ۵ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ کلیات (مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه)

○ شناخت خود و فرزند

○ اصول فرزندپروری

○ الگوهای تعاملی فرزندان

○ سبک‌های فرزندپروری

● طبقه بندی و انواع سبک‌ها

● فرزند پروری مثبت

● فرزندپروری مبتنی بر هوش هیجانی

● الگوی فرزندپروری با رویکرد اسلامی

○ تکنیک‌های کلی در فرزندپروری

○ خطاها در فرزندپروری

○ دلبستگی؛ انواع، مراحل و نظریه‌ها

○ جنسیت و فرزندپروری

○ پرورش مهارت‌های اساسی زندگی در کودک

○ روش‌های مواجهه با مشکلات کودک

● دسته بندی و انواع مشکلات

■ برون سازی شده

■ درون سازی شده

- مشکلات شبانگاهی
- مشکلات هر روزه
- مشکل توالت رفتن
- کج خلقی و رفتارهای منفی
- عادت های عصبی
- مشکلات کودک با همسالان و خواهر و برادر
- مشکلات مدرسه و تحصیل
- ترس های کودک
  - فرزندپروری و نهادهای اجتماعی
  - والدین، مهد کودک و مدرسه
  - والدین و رسانه
  - نقش نهادهای دینی

متن درسی:---

منابع اصلی:

۱. سبک‌ها و اصول فرزندپروری مطلوب، حسن ملکی، نشر آوای نور
۲. راهنمای فرزندپروری موفق، دان دینک مایر، گری مکی، ترجمه مجید رئیس دانا، انتشارات رشد
۳. آموزش اخلاق، رفتار اجتماعی و قانون‌پذیری به کودکان، مسعود جان‌بزرگی، ناهید نوری و مژگان آگاه هریس، نشر ارجمند
۴. تکنیک‌های فرزندپروری، سعیدجهانشاهی‌فرد، نشر ارجمند
۵. چگونه با کودک رفتار کنیم، استفن گاربر، ترجمه شاهین خزعلی و دیگران، نشر مروارید
۶. راهنمای کامل تربیت کودک، الیزابت پنتلی، ترجمه اکرم قیطاسی، نشر صابرین
۷. کلیدهای پرورش مهارت‌های اساسی زندگی در کودکان و نوجوانان، دروتی ریچ، ترجمه اکرم قیطاسی، نشر صابرین
۸. سیره تربیتی پیامبر (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت (علیهم السلام)، محمدداودی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

منابع فرعی:

۱. تربیت کودک از دیدگاه اسلام، مجید رشیدپور، انتشارات انجمن اولیا و مربیان
۲. فرزندپروری با تکیه بر آگاهی هیجانی، الیاس مارٹوریس جی و دیگران، ترجمه پرویز شریفی درآمدی و دیگران، نشر باور عدالت
۳. سنجش و درمان مشکلات دوران کودکی. کارولین شرودر، و بتی گوردون، ترجمه مهرداد فیروزبخت، انتشارات دانژه.
۴. شناخت و درمان اختلالات رفتاری کودکان و نوجوانان، مصطفی شریعتی رودسری، نشر عابد

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

کارورزی و تمرین فنون مشاوره ازدواج

تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: مشاوره ازدواج

شناسه درس: ۳۰۸۲۲۰۸
نوع واحد: عملی

هدف: مهارت افزایشی دانش پژوهان در کاربرد مهارت‌های مشاوره پیش از ازدواج
ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

مراحل بخش عملی:

مرحله اول:

از ابتدای نیمسال تحصیلی استاد به مدت ۷ جلسه طی یک ساعت با یکی از دانش پژوهان و بر اساس یک مورد فرضی مشاوره ازدواج انجام می‌دهد و در ساعت دوم یکی از دانش پژوهان داوطلبانه رفتار آموخته شده استاد را در ضمن مصاحبه و مشاوره با دانش پژوهی دیگر شبیه سازی می‌کند و یادگیری او توسط سایر دانش پژوهان و استاد تحلیل می‌شود.

موضوعاتی که باید توسط دانش پژوهان تمرین شود عبارتند از:

- مهارت‌های سنجش و ارزیابی و کاربرد عملیاتی پرسشنامه‌ها در مشاوره پیش از ازدواج
- تمرین فنون و مهارت‌های ایجاد رابطه با مراجعین در مشاوره پیش از ازدواج
- تمرین فنون تشخیصی و شناختی در مشاوره پیش از ازدواج
- تمرین شناسایی خطاهای احتمالی مراجعین در ملاک‌ها و نحوه انتخاب آنها
- تمرین مهارت‌های شناسایی شباهت‌ها و تفاوت‌های شخصیتی و اخلاقی مراجعین و آگاه نمودن آنها
- تمرین و افزایش مهارت در کشف مقدار خطر در ازدواج‌های تحمیلی و نامناسب
- تمرین در جمع بندی و کمک به تصمیم گیری منطقی و مناسب مراجعین

مرحله دوم:

دانش پژوهان به مدت ۲۰ ساعت در یک مرکز مشاوره ازدواج که دارای اتاق‌های شیشه‌ای و یا دوربین‌های مداربسته است به مشاهده منظم مشاوره ازدواج اساتید متخصص می‌پردازند و با نحوه کار آنها از نزدیک آشنا می‌شوند. دانش پژوه می‌تواند با هماهنگی استاد و اجازه مراجعین در جلسه مشاوره حضور یابد و بدون دخالت کار مشاوره ازدواج یک استاد را به صورت مستقیم تجربه نماید.

هر یک از دانش‌پژوهان حداقل یک زوج مراجع مشاوره پیش از ازدواج را انتخاب و کل فرایند مشاوره را از ارزیابی، تشخیص، اتخاذ شیوه‌های مشاوره و راهنمایی و فرایند آن را شخصا و زیر نظر استاد هدایت کرده و سپس نتایج فعالیت‌های خود را به طور مشروح ارائه می‌کند و در معرض ارزیابی و نقد و بررسی کلاس قرار می‌دهد. استاد می‌تواند در حین جلسات مشاوره به صورت نامحسوس و با گوشه نظرات تکمیلی خود را به دانش‌پژوه اعلام نماید و در پیشبرد جلسه مشاوره کمک نماید .

در پایان دانش‌پژوه حداقل ۴ جلسه از جلسات مشاوره ازدواج خود را ضبط می‌کند و همراه با گزارش کتبی در جلسات متعدد به بحث و تبادل نظر می‌پردازد و از نظرات تکمیلی و تاییدی استاد بهره مند می‌شود.

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

کارورزی و تمرین فنون مشاوره خانواده

شناسه درس: ۳۰۸۲۲۰۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: اصول و فنون مشاوره خانواده

هدف: مهارت افزایشی دانش پژوهان در کاربرد فنون مشاوره خانواده

ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

مراحل بخش عملی:

مرحله اول:

از ابتدای نیمسال تحصیلی استاد به مدت ۷ جلسه طی یک ساعت با دو نفر از دانش پژوهان و بر اساس یک مشکل فرضی مشاوره خانواده انجام می‌دهد و در ساعت دوم یکی از دانش پژوهان داوطلبانه رفتار آموخته شده استاد را در ضمن مصاحبه و مشاوره با دو دانش پژوهی دیگر شبیه سازی می‌کند و یادگیری او توسط سایر دانش پژوهان و استاد تحلیل می‌شود.

مرحله دوم:

دانش پژوهان به مدت ۳۰ ساعت در یک مرکز مشاوره خانواده که دارای اتاق‌های شیشه‌ای و یا دوربین‌های مداربسته است به مشاهده منظم مشاوره خانواده و زوج‌درمانی اساتید متخصص می‌پردازند و با نحوه کار آنها از نزدیک آشنا می‌شوند. دانش پژوه می‌تواند با هماهنگی استاد و اجازه مراجعین در جلسه مشاوره حضور یابد و بدون دخالت کار مشاوره خانواده یک استاد را به صورت مستقیم تجربه نماید.

مرحله سوم:

هر یک از دانش پژوهان حداقل یک زوج مراجع دارای مشکل را انتخاب و کل فرایند مشاوره را از ارزیابی، تشخیص، اتخاذ شیوه‌های مشاوره و راهنمایی و فرایند آن را شخصا و زیر نظر استاد هدایت کرده و سپس نتایج فعالیت‌های خود را به طور مشروح ارائه می‌کند و در معرض ارزیابی و نقد و بررسی کلاس قرار می‌دهد. استاد می‌تواند در حین جلسات مشاوره به صورت نامحسوس نظرات تکمیلی خود را به دانش پژوه اعلام نماید و در پیشبرد جلسه مشاوره کمک نماید.

در پایان دانش پژوه حداقل ۴ جلسه از جلسات مشاوره خانواده خود را ضبط می‌کند و همراه با گزارش کتبی در جلسات متعدد به بحث و تبادل نظر می‌پردازد و از نظرات تکمیلی و تاییدی استاد بهره مند می‌شود.

انسان شناسی اسلامی (جبرانی)

شناسه درس: ۳۰۸۱۶۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی کلی با دیدگاه های مختلف درباره انسان، شناخت ابعاد وجودی انسان، رابطه روح و جسم، آشنایی با ویژگی های انسان کامل، مباحث خلقت انسان از دیدگاه قرآن و روایات

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ کلیات

- تعریف
- ضرورت و اهمیت
- روش شناسی در انسان شناسی
- انواع انسان شناسی (دینی، فلسفی، تجربی و عرفانی)
- رابطه انسان شناسی با الهیات
- رابطه انسان شناسی با روان شناسی

○ ساحت های وجودی انسان

- تفاوت ماهوی انسان و حیوان
- ویژگی های انسان (نیازهای انسان، اراده انسان، تحول و تعالی)
- هدف آفرینش انسان
- رابطه روان و بدن

○ سرشت انسان:

- امور بینشی
- امور توانشی
- امور گرایشی

○ ابعاد انسان از نگاه منابع اسلامی و روانشناسی

- انسان از دیدگاه فلاسفه اسلامی
- انسان شناسی از نگاه مکاتب روانشناسی
- بررسی دیدگاه اومانیزم

منابع اصلی:

۱. معارف قرآن (خداشناسی، کیهان‌شناسی، انسان‌شناسی)، محمد تقی مصباح یزدی، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
۲. انسان‌شناسی در قرآن، محمود فتحعلی، محمدتقی مصباح یزدی، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
۳. انسان‌شناسی، محمودرجبی، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
۴. انسان از دیدگاه اسلام، احمدواعظی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۵. انسان‌شناسی، صفدر الهی‌راد، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)

منابع فرعی:

۱. انسان در اسلام، غلامحسین گرامی، دفتر نشر معارف
۲. مبانی انسان‌شناسی در قرآن، عبدالله نصری، انتشارات جهاد دانشگاهی
۳. انسان‌شناسی از منظر قرآن و حدیث، محمد محمدی ری‌شهری، دارالحدیث
۴. انسان و قرآن، حسن حسن زاده آملی، انتشارات الزهراء

تعلیم و تربیت در قرآن و روایات ۱ (جبرانی)

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۲۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با آموزه‌های تربیتی قرآن و روایات (مبانی، اهداف، اصول و روش‌ها) و آشنایی عملی با چگونگی تحلیل و استخراج گزاره‌های تربیتی از قرآن کریم و روایات

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات: تعریف مفاهیم و اصطلاحات
- تاریخچه
- مولفه‌های تعلیم و تربیت در اسلام
- مبانی تعلیم و تربیت در قرآن و روایات
  - مبانی هستی‌شناختی
  - مبانی الهیاتی
  - مبانی انسان‌شناختی
  - مبانی ارزش‌شناختی
- اهداف تعلیم و تربیت در قرآن و روایات
  - انواع اهداف در تعلیم و تربیت
    - اهداف الهی
    - اهداف شخصی
    - اهداف فرهنگی اجتماعی
    - اهداف اقتصادی
    - اهداف سیاسی
  - اصول تعلیم و تربیت در قرآن و روایات
    - تعریف اصول

• طبقه بندی و انواع اصول

• اصل اعتدال

• اصل تدریج

• اصل اولویت

• و.....

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، گروه نویسندگان زیر نظر مصباح یزدی، موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)
۲. نگاهی دوباره به تربیت اسلامی (جلد اول)، خسرو باقری، موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)
۳. اصول تربیت از دیدگاه اسلام، شهاب الدین مشایخی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۴. مبانی تربیت از دیدگاه قرآن، محمدیهشتی، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
۵. مبانی تربیت در قرآن و احادیث، رضا فرهادیان، بوستان کتاب

منابع فرعی:

۱. تعلیم و تربیت در نهج البلاغه، عبدالمجید زهادت، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
۲. مبانی تربیت از نگاه امام سجاد (ع)، مسعودصفایی مقدم، نشر رسش
۳. جایگاه توحید در نظام تعلیم و تربیت، محمد حسین کریمی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۴. فلسفه تربیتی ائمه اطهار (ع)، عباسعلی رستمی نسب، دانشگاه شهید باهنر کرمان

تعلیم و تربیت در قرآن و روایات ۲ (جبرانی)

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۲۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با آموزه‌های تربیتی قرآن و روایات (مبانی، اهداف، اصول و روش‌ها) و آشنایی عملی با چگونگی تحلیل و استخراج گزاره‌های تربیتی از قرآن کریم و روایات

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مراحل تعلیم و تربیت در قرآن و روایات
  - ملاک و روش تعیین مراحل
  - مرحله زمینه سازی
  - مرحله سادت
  - مرحله اطاعت
  - مرحله وزارت
  - مرحله حمایت
- عوامل و موانع تعلیم و تربیت در قرآن و روایات
  - عوامل و موانع درونی
    - بینشی
    - گرایشی
    - توانشی - رفتاری
  - عوامل و موانع بیرونی
    - الهی
    - فرهنگی اجتماعی
    - اقتصادی
    - سیاسی
    - طبیعی

○ روشهای تعلیم و تربیت در قرآن و روایات

- تعریف روش
- دسته بندی و انواع روشها
  - روش تذکر و یادآوری
  - روش موعظه و نصیحت
  - روش عبرت‌دهی
  - روش امر و نهی
  - روش حکمت‌آموزی
  - روش عفو و گذشت
  - روش تکریم و احترام
  - روش وفق و مدارا

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، گروه نویسندگان زیر نظر محمدتقی مصباح یزدی، موسسه فرهنگی مدرسه برهان، انتشارات مدرسه
۲. نگاهی دوباره به تربیت اسلامی (جلد اول)، خسروباقری، موسسه فرهنگی مدرسه برهان، انتشارات مدرسه
۳. روش‌های تربیتی در قرآن (جلد اول)، محمدرضا قائمی‌مقدم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۴. روش‌های تربیتی در قرآن (جلد دوم)، سید علی حسینی‌زاده و شهاب‌الدین مشایخی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۵. شیوه‌های تعلیم در قرآن و سنت، سید مهدی برومند، انتشارات کتاب مبین

منابع فرعی:

۱. تعلیم و تربیت در نهج البلاغه، عبدالمجید زاهدت، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
۲. روش‌های تربیتی در داستانهای قرآن، حمید محمدقاسمی، شرکت چاپ و نشر بین الملل
۳. راه و روش تربیت از دیدگاه امام علی علیه السلام، علی محمد حسین ادیبف، ترجمه محمد رادمنش، موسسه انجام کتاب

روان شناسی عمومی (جبرانی)

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت کلیات، تعریف، خاستگاه و موضوعات اساسی روانشناسی و نظریات مطرح
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف و تاریخچه شکل گیری روانشناسی علمی
- بنیادهای فلسفی در شکل گیری موضوعات روانشناسی
- رویکردهای روانشناسی و جایگاه هر یک در روانشناسی نوین
- پژوهش و روش های علمی در روانشناسی
- حوزه های تخصصی روانشناسی و ارتباط آن با سایر علوم
- مبانی زیست شناختی رفتار

- تکامل و روانشناسی زیستی
- نقش دستگاه عصبی در رفتار

- رشد و تحول انسان

- اصول و عوامل موثر بر رشد
- معرفی ابعاد مختلف رشد

- احساس و ادراک

- انواع حواس و اختلال های شایع
- آستانه مطلق و آستانه اختلافی
- ارتباط احساس و ادراک
- تفسیر داده های حسی و خطای ادراکی

- یادگیری و حافظه

- ماهیت یادگیری
- نظریه های یادگیری
- تعریف حافظه و انواع آن

○ انگیزش و هیجان

- انگیزش و نظریه‌های آن
- انواع انگیزه‌ها
- تعریف و ماهیت هیجان
- نظریه‌های هیجان

○ شخصیت

- تعریف و اهمیت
- عوامل موثر در شخصیت
- نظریه‌ها و روش‌های ارزیابی

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. روانشناسی عمومی، وین ویتن، ترجمه یحیی سید محمدی، نشر روان
۲. روانشناسی عمومی، حمزه گنجی، تهران ساوالان.
۳. روانشناسی کاربردی (۱)، ابوالحسن حقانی، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۴. روانشناسی کاربردی (۲)، ابوالحسن حقانی، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

منابع فرعی:

۱. روانشناسی عمومی، یان کریستنسن، هاگ واگنر و سباستین هالیدی، ترجمه ابوالقاسم بشیری و همکاران، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۲. زمینه روانشناسی هلیگارد، ریچارد اتکینسون و ارنست هیلگارد، ترجمه محمد نقی براهنی و همکاران، انتشارات رشد

روانشناسی رشد با تاکید بر منابع اسلامی (جبرانی)

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نظریه های رشد در مبانی، اصول و عوامل رشد کودک با نگاهی جامع و یکپارچه به انسان در ابعاد چندگانه زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی در دوره های مختلف تحول با نگرش به منابع اسلامی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف مفاهیم اساسی؛ تفاوت و تشابه آنها
- تاریخچه روانشناسی رشد
- اصول و قلمرو رشد با تکیه بر منابع اسلامی
- عوامل مؤثر بر رشد با تاکید بر منابع اسلامی (محیط، وراثت، تعامل و اراده)
- دیدگاه ها و روشها:
  - دیدگاه طبیعت‌نگری و روش تجربی
  - دیدگاه انسانی و روش بالینی
  - چارچوب روش‌شناختی طرح‌های بنیادی (همبستگی، آزمایشی، تک بررسی)
- نظام‌های تحولی بنیادی:
  - دیدگاه فطری‌نگر
  - نظریه زیگموند فروید
  - نظام پیاژه
- رشد ابعاد بدنی، شناختی، عاطفی، اجتماعی و اخلاقی در دوره‌های تحولی (از نطفه تا پایان دوره کودکی)
  - دوره پیش از تولد
  - دوره کودکی
    - کودکی اول (نوزادی و شیرخوارگی)
    - کودکی دوم و میانه
    - کودکی سوم و پایانی
- فرایند رشد با تکیه بر منابع اسلامی
- نقش دین در تحول ابعاد روانشناختی انسان (بدنی، هیجانی، اجتماعی، شناختی، اخلاقی و معنوی)
- استلزامات تربیتی رشد

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. روانشناسی رشد با نگرش به منابع اسلامی، ناصر بی‌ریا و دیگران، انتشارات سمت.
۲. گزیده‌ای از بزرگترین نظام‌های روانشناسی تحولی، پریخ دادستان، انتشارات سمت
۳. روانشناسی رشد از لقاح تا کودکی، جلد اول، لورا برک، ترجمه یحیی سیدمحمدی، نشر ارسباران
۴. نظریه‌های رشد مفاهیم و کاربردها، ویلیام کرین، انتشارات رشد
۵. روانشناسی کودک، علی فتحی آشتیانی، انتشارات بعثت

منابع فرعی:

۱. آموزش مفاهیم دینی همگام با روان‌شناسی رشد، ناصر باهنر، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی
۲. روانشناسی ژنتیک ۲ از روان‌تحلیلگری تا رفتارشناسی، محمود منصور و پریخ دادستان، انتشارات سمت
۳. روانشناسی ژنتیک تحول روانی از تولد تا پیری، محمود منصور، انتشارات سمت
۴. نظریه‌ها در روانشناسی رشد، نیک‌چهره محسنی، نشر جاجرمی

روانشناسی رشد با تاکید بر منابع اسلامی (جبرانی)

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نظریه های رشد در مبانی، اصول و عوامل رشد کودک با نگاهی جامع و یکپارچه به انسان در ابعاد چندگانه زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی در دوره های مختلف تحول با نگرش به منابع اسلامی
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ دیدگاه و نظریه های مطرح در روانشناسی رشد

● دیدگاه های روان پویایی:

■ آنا فروید و استقرار روانشناسی من

■ نظریه روانی - اجتماعی اریکسون

● نظریه های روابط موضوعی:

■ ملانی کلاین بنیان گذار نظریه روابط موضوعی

■ بالبی و نظریه دلبستگی

■ وین کات و روابط مادرانه

● نظریه های رفتاری نگر:

■ اسکینر و تحلیل تجربی رفتار

■ بندورا و یادگیری شناختی اجتماعی

● نظریه رشد اخلاقی کلبیگ

○ هم‌نمایی نظریه ها و مطابقت فرهنگی آنها با آموزه های اسلامی

○ بررسی اجمالی دوره های تحول از نوجوانی تا مرگ

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. روانشناسی رشد با نگرش به منابع اسلامی، ناصر بی ریا و دیگران، انتشارات سمت
۲. گزیده‌ای از بزرگترین نظام‌های روانشناسی تحولی، پریخ دادستان، انتشارات سمت
۳. روانشناسی رشد از لقاح تا کودکی (جلد دوم)، لورا برک، ترجمه یحیی سیدمحمدی، نشر ارسباران
۴. نظریه‌های رشد مفاهیم و کاربردها، ویلیام کرین، ترجمه غلامرضا خوی‌نژاد و علیرضا رجایی، انتشارات رشد
۵. رشد و شخصیت کودک، پاول هنری ماسن، ترجمه مهشید یاسایی، نشر مرکز دانشگاهی

منابع فرعی:

۱. آموزش مفاهیم دینی همگام با روان شناسی رشد، ناصر باهنر، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی
۲. روانشناسی ژنتیک ۲ از روان‌تحلیلگری تا رفتارشناسی، محمود منصور و پریخ دادستان، انتشارات سمت
۳. روانشناسی ژنتیک تحول روانی از تولد تا پیری، محمود منصور، انتشارات سمت.
۴. نظریه‌ها در روانشناسی رشد، نیکچهره محسنی، نشر جاجرمی
۵. جنبه‌های شناختی روانشناسی رشد، منصور بیرامی، انتشارات آیدین
۶. روانشناسی رشد، حسن احدی، شکوه السادات بنی جمالی، نشر جیحون

نظام تربیتی اسلام (جبرانی)

شناسه درس: ۳۰۸۱۹۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: درک نظام وارگی تربیت اسلامی و شناخت عناصر و روابط بین عناصر نظام تربیتی آن

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفهوم‌شناسی (نظام، ساختار و ...)
- اهمیت و ضرورت تبیین نظام تربیتی اسلام
- روش کشف نظام تربیتی اسلام
- عناصر و مولفه‌های نظام تربیتی

- مبانی
- اهداف
- اصول
- روشها

○ ساحت‌های نظام تربیتی اسلام

- ساحت‌های بینشی
- ساحت‌های گرایشی
- ساحت‌های رفتاری
- ساحت‌های الهی
- ساحت‌های طبیعی
- ساحت‌های فرهنگی اجتماعی

○ ویژگی‌های کلی و مهم

- خدامحوری
- جامعیت
- احساس مسؤولیت
- توجه به حیات اخروی

○ مبانی تربیت اسلامی:

- نظام‌مندی و هدفمندی جهان
- ترکیب انسان از جسم و روح
- تربیت‌پذیری انسان

- جاودانگی روح
- کرامت انسان
- حقیقت‌جویی
- کمال‌طلبی
- اختیار و آزادی

○ اهداف تربیت اسلامی:

- اهداف غایی
- اهداف کلی
- اهداف مربوط به هر یک از ساحت‌های تربیت

○ اصول تربیت اسلامی:

- اصل تکریم شخصیت
- اصل هماهنگی تربیت
- اصل توجه به تفاوت‌های فردی و...

○ روش‌های تربیت اسلامی:

- روش‌های عام
- روش‌های خاص برای هر یک از ساحت‌های تربیت

○ محتوای نظام تعلیم و تربیت اسلامی:

- واجبات اعتقادی و اصول حاکم بر جهان بینی
- عبادات و تکالیف عملی
- اخلاق یا قوانین رفتاری

متن درسی: ---

منابع اصلی:

۱. آشنایی با نظام تربیتی اسلام، ابوالحسن حسینی، جامعه مدرسین حوزه علمیه
۲. نظام تربیتی اسلام از نگاه قرآن و روایات، محمد الهی امیرآباد، انتشارات تحسین
۳. نظریه تربیتی اسلام و نظام‌سازی برای تحقق آن، مرتضی زاهدی، نشر صابره
۴. درآمدی بر نظام تربیتی اسلام، محمد علی حاجی‌ده‌آبادی، نشر المصطفی

منابع فرعی:

۱. بررسی نظام تربیتی صحیفه سجادیه، علی اصغر ابراهیمی فر، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما
۲. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، گروه نویسندگان زیر نظر محمد تقی مصباح یزدی، موسسه فرهنگی مدرسه برهان انتشارات مدرسه

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

پایان نامه

تعداد واحد: ۴
پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۸۲۴۰۱
نوع واحد: عملی

هدف: مرتبط با موضوع خانواده و با رویکرد اسلامی و روان شناختی
ارزشیابی: ۲۰ نمره به ارائه پایان نامه با شرایط آیین نامه اختصاص دارد.

سرفصل: ---

متن درسی: ---

منابع: ---

مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

سرفصل دروس

مهارت‌های پژوهشگری

مسئله‌یابی و منبع‌یابی

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۰

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مسئله‌یابی و مسئله‌شناسی، شناسایی انواع منابع و نحوه ارزش‌گذاری و مهارت استفاده از آنها به منظور بهره‌وری در تدوین پایان‌نامه و انواع مقالات

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تفاوت مشکل، موضوع و مسئله
  - مشکل (تعریف و ویژگی‌های آن)
  - موضوع (تعریف موضوع و ویژگی‌های آن، تتبع موضوع محور و پژوهش مسئله محور)
  - مسئله (تعریف و بیان مسئله، فرآیند عملیاتی طرح مسئله: الف. مواجهه با مشکل ب. تبدیل مشکل به مسئله ج. تدوین فرضیه) اقسام مسئله و خطاهای احتمالی به هنگام انتخاب مسئله، تجزیه مسئله
- منبع؛ اقسام، انواع و ...
  - تعریف منبع
  - اقسام منابع
  - انواع منابع اسناد (کتابخانه‌ای و روش استفاده از آن، اطلاعات الکترونیکی و روش استفاده از آن)
  - راه‌های شناسایی و دسترسی به منابع
  - آشنایی با ملاک‌های اعتبار منابع
  - معرفی کتابخانه‌های تخصصی هر رشته
  - معرفی مهمترین منابع مکتوب و غیر مکتوب هر رشته
  - معرفی اصطلاحنامه‌های تخصصی هر رشته و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است متناسب با رشته تخصصی یک مسئله را انتخاب و به همراه منابع مرتبط با آن به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

طرحنامه نویسی

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۱

تعداد واحد: ۵/۰

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نحوه فصل‌بندی و طراحی ساختار تحقیق، ایجاد قدرت تشخیص جهت روش مناسب حل مسئله و فرضیه
ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف طرحنامه و اهمیت آن
- معرفی ارکان و عناصر طرحنامه علمی (بیان مسئله، سؤالات اصلی و فرعی، فرضیه‌ها، پیشینه، اهمیت و ضرورت، روش (ناظر به جمع‌آوری داده‌ها، هدف تحقیق، مواجهه با داده‌ها)
- ساختاربندی اجزای تحقیق شامل بخش‌ها، فصل‌ها و گفتارها، اولویت‌بندی انجام پژوهش، ارائه طرحنامه و...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک طرحنامه متناسب با رشته تخصصی خود به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

فیش نویسی و پردازش اطلاعات

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۲

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نحوه تشکیل پرونده علمی، تألیف و ترکیب مناسب اطلاعات گردآوری شده و پردازش آنها

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ فیش نویسی

- معرفی و اهمیت فیش نویسی
- قالب‌های فیش (دستی، رایانه‌ای)
- انواع فیش
- چگونگی انجام فیش برداری
- طبقه‌بندی فیش‌ها
- ارجاع‌دهی و انواع آن
- شیوه‌های یادداشت‌برداری (نقل مستقیم، تلخیص و اقتباس)

○ پردازش اطلاعات

- توصیف، تبیین و توضیح اطلاعات
- تفسیر، تحلیل و انواع آن
- استدلال، تعلیل و ارائه شواهد
- نقد، ارائه نظر، دسته بندی و مقایسه و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است متناسب با رشته تخصصی یک موضوع انتخاب و فیش‌های مرتبط به آن را همراه با پردازش اطلاعات به عنوان فعالیت عملی ارائه دهد.

شیوه تدوین پایان نامه

تعداد واحد: ۵/۰

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۳

نوع واحد: عملی

هدف: آشنایی با شیوه تدوین و نگارش پایان نامه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تدوین پایان نامه

- شناسایی و آشنایی با شیوه نامه نگارش پایان نامه با توجه به قوانین مرکز
- موضوع یا عنوان پایان نامه
- تنظیم مقدمات، فهرست ها و عنوان بندی، نتیجه گیری، چکیده نویسی و کلیدواژه ها
- شیوه بهره گیری از منابع و تنظیم ارجاعات و فهرست منابع
- سبک های ارجاع دهی و نحوه ارجاع کتاب، مقاله، فرهنگ نامه و دائرةالمعارف، ارجاع کنفرانس ها و سمینارها و گزارش ها
- ویرایش فنی و محتوایی متن
- ارائه گزارش به اساتید راهنما
- آشنایی با نحوه دفاع از پایان نامه
- نشانه گذاری و صفحه آرای، ترتیب مباحث و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک پایان نامه مرتبط با رشته تخصصی خود را بررسی نموده و گزارشی از نقاط قوت و ضعف آن به عنوان فعالیت عملی ارائه دهد.

عناوین جامع رشته مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی

سال چهارم		سال سوم		سال دوم		سال اول	
واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس
۲	کارورزی و تمرین فنون مشاوره ازدواج	۲	مشاوره ازدواج	۳	فقه (۳)	۳	فقه (۱)
۲	مهارت‌های زناشویی	۲	تفسیر قرآن (۱)	۲	اصول فقه (۳)	۲	اصول فقه (۱)
۳	مشاوره کودک و مهارت‌های فرزندپروری	۲	زبان عمومی	۲	تعلیم و تربیت در قرآن و روایات (۱)	۲	عقائد خاصه شیعه (۱)
۲	کارورزی و تمرین فنون مشاوره خانواده	۲	روانشناسی اجتماعی	۲	نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی	۲	تجزیه و ترکیب
۴	پایان‌نامه	۲	اصول و فنون مشاوره خانواده	۲	روانشناسی رشد (۲)	۲	روانشناسی عمومی
		۲	شیوه‌های اصلاح و تغییر رفتاربا تأکید بر منابع اسلامی	۲	آمار توصیفی	۲	انسان‌شناسی اسلامی
		۲	آسیب‌شناسی روانی (۲)	۲	بهداشت روانی	۲	نظام تربیتی اسلام
		۲	آمار استنباطی	۰.۵	فیش نویسی و پردازش اطلاعات	۰.۵	مساله یابی و منبع یابی
				۰.۵	شیوه تدوین پایان نامه	۰.۵	طرح‌نامه نویسی
۱۳	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد
		۲	تفسیر قرآن (۲)	۳	فقه (۴)	۳	فقه (۲)
		۲	روانشناسی اختلافی زن و مرد	۲	اصول فقه (۴)	۲	اصول فقه (۲)
		۲	اسیب‌شناسی خانواده	۲	تعلیم و تربیت در قرآن و روایات (۲)	۲	عقائد خاصه شیعه (۲)
		۲	آموزه‌های روانشناختی در قرآن و روایات	۲	روانشناسی فیزیولوژیک	۲	روانشناسی رشد (۱)
		۲	اندازه‌گیری و روان‌سنجی در مشاوره خانواده	۲	اصول و فنون مشاوره از دیدگاه اسلامی	۲	انگیزش و هیجان
		۲	زوج درمانی	۲	آسیب‌شناسی روانی (۱)	۲	نظام خانواده در اسلام
		۲	زبان تخصصی	۲	نظریه‌های مشاوره خانواده	۳	روان‌شناسی شخصیت
		۲	مصاحبه تشخیصی				
		۱۶	جمع واحد	۱۵	جمع واحد	۱۶	جمع واحد

نیمسال اول

نیمسال دوم